« بوزانتيون »
ارمنيجه يومى وسياسى غزته . صاحب امتياز ومدير مسئولى
بوزانت كچيان
مطبعه واداره خانه سى باب عالى جاده سنده ٣٨ نومرولى
دائرهٔ مخصوصه ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մեճ. վեցամսեայ 3½, եռամսեայ 2. — Արտասահման 40 Ֆր. վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10: Թղթատարի ծախք մեր վրայ, դրամ ի Բոմ Լոքալէ։

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի դիմաց թերթին կ'ստորագրէ մի միայն ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire.
Directeur-Propriétaire
PUZANT KETCHIAN
Bab Aali Djaddéssi No. 38
CONSTANTINOPLE

Ա. ՏԱՐԻ. ԹԻՒ 245 — Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1897 ՕԳՈՍՏՈՍ 19/31 — 3 ՌԷԲԻՒԼ ԱԽԸՐ 1315 — 19 ԱՂՍՏՈՍ 1313 — Ա. ՏԱՐԻ. ԹԻՒ 245

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ
ՄԵԾԱԶՕՐ ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ
ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆԻ
ՅԱՂԹԱՊԱՆԾ ՎԵՀԱՊԵՏԻՆ

Ազգք և ազինք Թուրքիոյ այսօր կ'տօնեն զփառաւոր Տարեդարձ Գահակալութեան ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՎԵՀԱՊԵՏԻՆ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆԻ: Միլիոնաւոր ժողովուրդք այսօր իրենց հպատակական պարտաւորութիւնը կ'կատարեն ուրախութեան փայլուն ցոյցերով, ի յիշատակ այն նշանաւոր խրախութեան թէ Օսմանեան Վեհապետաց շարքին մէջ այնքան յիշատակելի, այնքան անմոռանալի անուն մը ստացած յաղթապանծ Վեհապետին և Հզօր Ինքնակալին բարեբաստիկ Գահակալութեան տարեդարձն է այսօր: Հատորներ կրնան գրուիլ յիշելու համար կարեւոր դէպքերն ու ձեռնարկութիւններն որք անմոռանալի կ'կացուցանեն տարեդարձները այս շարքն յորժ անտի Գահակալութեան Նորին Օգոստափառ Վեհափառութեան: Բայց եթէ ի մասնաւորի վերջին տարեդարձէն ի վեր անցած կարեւոր դէպքերու վրայ ակնարկ մը նետենք, չենք կրնար չյիշել թէ Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆՆ Իր ՂԱԶԻ յաղթական մակդիրին վրայ նոր փայլ մը բարդեց Թեսաղիոյ վրայ տարած նշանաւոր յաղթութեամբ, որ երկրին ներքին և արտաքին ոյժերն անգամ մ'եւս հռչակեց ի լուր աշխարհի, մանաւանդ Օսմ. բանակին արժէքն ի վեր հանելով և զինուորական ծառայութեանց կազմ և պատրաստ վիճակն հաստատելով, այնպէս որ բարեկամք և թշնամիք հաւասարապէս տոգորուին ու տպաւորուին: Օսմ. վերանորոգեալ նաւատորմին եւս այս վերջին տարիներուն մէջ կոչուեցաւ հզօրապէս սատարել երկրին պաշտպանութեան. բայց ցամաքային յաղթանակներուն նմանութեան շարք մը հարկ չթողուց նաեւ ծովային պայքարներու:

Այս ցամաքային և ծովային զինուորական յաջողութեանց հետ եկան միացան դիւանագիտութեան կանանչ դաշտին վրայ տարուած ո՛չ նուազ փայլուն և անձերքեւ յաղթութիւնք, վճռաբանուած ամէն խնդիրներն ի նպաստ Տէրութեան շահերուն որոշուելով, այնպէս որ միջազգային Ներդաշնակութիւնը ջանահնար գտնուեցաւ երաց վիճակը պահպանելու յօգուտ Տէրութեան, և հեռացուց գուշակուած ամէն գժտարութիւններն ու վտանգները: Բարեկամք և թշնամիք կ'խոստովանին թէ Օսմ. կայսր. կառավարութիւնն այսօր թէ դիւանագիտական կամ քաղաքական և թէ զինուորական կամ նիւթական տեսակէտով աւելի զօրեղ դիրքի մէջ է՝ քան նախորդ Պատերազմէն ի վեր ո՛ եւ է ժամանակ: Ահա այն մեծամեծ յաջողութիւններն են որ կ'տօնուին ներկայ Տարեդարձին առթիւ:

Միւս կողմէ, Զինուորական Հաստատութեանց համար եղած հանգանակութիւնը, քաղաքային համրային շէնքերու կամ կարօտեալներու համար եղած հանգանակութիւնն, և ի վերջոյ պատերազմի զոհերուն համար եղած Բարեգործական Պազարի հանգանակութիւնն, ամէնքն ալ ընդ հովանեաւ Ն. Կ. Վեհափառութեանն, ցոյց տուին երկրին յառաջդիմութիւնները դրամական առատաձեռնութեան տեսակէտով ալ, և այն կարեւոր ճշմարտութիւնը թէ բարեգործութեան, ինչպէս և պատերազմի դաշտին վրայ հաւասարապէս կազմ և պատրաստ են Իր Տէրութեան և Իր ժողովրդոց ոյժերը:

Մասնաւոր տեղական դէպքերն ի բաց առնլով, տիրող ընդհանուր խաղաղութիւնն և Բարեկարգութեան կանոնաւոր ընթացքն և արժանաւոր վարմունքը՝ ցոյց կուտան բարեկարգութեան հակող ոյժերուն ալ լաւագոյն կազմակերպութիւնը:

Ահա այս կարեւոր և յիշատակելի դէպքերու և տնօրէնութիւններու արձանագրութեամբն է որ կ'ըմբռնենք բովանդակ ոյժն ու նշանակութիւնն այն աղաղակին որ այսօր միլիոնաւոր բերաններէ պիտի լսուի՝ ԿԵՑՑԷ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆԸ ՂԱԶԻ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա. —
Թուղթս Հայլ խնդրոյն համար ի Ֆրանսա.—Անգլիական պարտութիւն մը.

Մ. Ֆէլ. Ֆօրի Ռուսիա ճամբորդութիւնն և Հացին սղելն այն երկու մեծ խնդիրներն են որ կ'զբաղեցնեն Ֆրանսան: Բովանդակ մամուլն, հանրապետական, միապետական, նոյն իսկ ընկերվարական թերթեր միաբերան կ'հռչակեն թէ Նախագահին Ռուսիա երթալը պատմական դէպք մը եղաւ Ֆրանսայի և Եւրոպայի համար, վերջին կնիքը դնելով Ֆրանքեւռուս Զինակցութեան: Այս մեծ գործ ստուգանարար եղաւ: Քրոնշդատի եւ Թուլոնի ցոյցերը Ֆրանքեւռուս սիրաբանութիւնն էին: Զարին ի Ֆրանսա այցելութեամբ սիրաբանութիւնն յանգեցաւ Հարսնախօսութեան, կամ խօսքկապի: Մ. Ֆէլ. Ֆօրի փոխադարձ այցելութեան առթիւ պաշտօնական նշանախօսութիւնն եղաւ: Հիմա կ'մնայ Պսակն, այն է՝ Ֆրանքեւռուս Զինակցութեան դաշնագրին հրատարակումը: Գերմանիոյ, Աւստրիոյ եւ Իտալիոյ Երրեակ զինակցութեան համար այս վերջնական արարողութիւն եւս կատարուած է, այն է՝ զիրենք իրարու հետ կապող դաշնագրերն ի լուր աշխարհի հրատարակած են:

*** Հացն ամենուրեք սղեցաւ յեւրոպա: Բայց Ֆրանսացիք Անգլիացիներէն աւելի տուժեցին. զի Ֆրանսացի հասարակ ժողովուրդն անգլ. հասարակ ժողովրդէն աւելի հաց կ'սպառէ: Անգլիացի ժողովուրդն իր դրացիէն աւելի կ'ուտէ միս, ձուկ, իւղ և ընդեղէն, որովհետեւ աւելի ցուրտ երկրի մը մէջ կ'բնակի, որ աւելի զօրաւոր սնունդ կ'պահանջէ, եւ երկրորդ, որովհետեւ Անգլիացիք երբեք չեն կրցած իրենց պէտքերուն բաւելու չափ ցորեն բուսցնել, և ամէն տարի լաթակ կան բան օտար երկիրներէն բերելու կարօտ են, մինչ սովորական տարիներ Ֆրանսա իրեն պէտք եղածին չափ ցորեն կ'բուսցնէ: Երկիր մը ի՛նչ տեսակ սնունդ որ շատ կ'արտադրէ, իր ժողովուրդ ի վերջոյ այն սնունդ կ'յարգէ. օրինակի համար, Սերպերն աւելի խոզ ունին քան ոչխար, և Պուլկարք աւելի ոչխար քան խոզ: Հետեւապէս, Սերպերուն ճաշացուցակին մէջ խոզի միսն ոչխարի մսէն աւելի տեղ կ'բռնէ. եւ Պուլկարներուն համար ալ ասոր հակառակն է ճշմարիտ: Հետեւապէս Անգլիացիք այնքան կապուած չեն հացին որքան Ֆրանսացիք կապուած են, և Ասիացիք շատ աւելի կապուած են հացին քան Ֆրանսացիները, կամ ուրիշ եւրոպացի ո՛ և ազգ: Փոքր Ասիոյ գեղացին եթէ առատ հաց եւ ընդեղէն միայն ունենայ, ուրիշ ուտելիք չի փնտռեր: Գաղղիացիք այս կացութեան մէջ չեն, այսինքն՝ ուտելիքի բազմազանութիւն կ'արտադրեն կ'հայթայթեն գաղղիական բարեբեր ընտիր հողն, և յաջող գիւղատնտեսութիւնը: Բայց և այնպէս, հացին սղութիւնը շատ յուզեց գործաւորական դասերն, որոց կողմէ արմատականք և ընկերվարականք խնդիր յարուցին, վարչապետ Մէլինի դիմեցին, և հաւասարապէս խօսին Փր.ի մաքսին թեթեւացումը պահանջեցին: Մ. Մէլին արմտիքի վրայ մաքսը բարձրացնելու գաղափարն այնքան եռանդով ջատագոված է որպէս զի Ֆրանսացի երկրագործին ցորենը մեծ կենդինարը 25 Փր.էն պակաս չծախուի: Հիմա որ 28 Փր.ի բարձրացած է, տեղի կայ մաքսն իջեցնելու, եւ Խորհրդարանն այս պաշտօնութիւնը կանխաւ տուած է կառավարութեան. եթէ Մ. Մէլին չուզէ մաքսը զեղչել, ներքին խռովութեան մը առաջքն առնելու համար իրեն ուրիշ ճար պիտի չմնայ, կ'ըսէ Ֆիկառօ, բայց եթէ հացին վրայ նորէն վերահաստատել, որ ինչպէս կայ Թուրքիոյ մէջ, ժամանակ մը Ֆրանսայի մէջ ալ կար, որպէս զի հացագործները չկարենան խօսք մէկ ընել ժողովրդին դէմ: Անգլիացիք հացին գինն ազատ մրցման ձգած են և որովհետեւ Տէրութիւնը դուրսէն եկած ցորենէն, ալիւրէն և այլ ուտելիքներէ մաքս չառներ, Եւրոպայի մէջ է՛ն աժան հացն Անգլիացիք կ'ուտեն: Կէս դար առաջ Անգլիոյ մէջ եւս ծանր մաքսեր կային դուրսէն բերուած արմտիքի վրայ, քաջալերելու համար անգլ. երկրագործութիւնն, որպէս զի երբ ազգն եւրոպական մեծ ազգի մը հետ պատերազմ ունենայ, իր երկրագործութիւն իր հացն հայթայթելու չափ զարգացած վիճակի մէջ գտնուի պէտք էր: Բայց երկրագործները ժողովրդեան մէկ մասն են միայն, և Անգլիոյ մէջ այնքան մեծ մաս մը չեն կազմեր որչափ ուրիշ երկիրներու մէջ, մինչ բոլոր ժողովուրդն առ հասարակ հաց կ'ուտէ: Խորհրդարանն ի վերջոյ հասկցաւ որ հացին սղութենէն օգտուողներն ագարակատէրներն են միայն: Եւ հացանիւթոց վրայ մաքսը բոլորովին ջնջելով, ժողովրդին պարբերական խռովութիւններուն վերջ տրուեցաւ: Ինչպէս ամէն տեղերու երկրագործք, նաեւ անգլիացի երկրագործք այս անգամ բնականապէս ուրախ են ցորենին սղելէն: Բայց առաջին անգամը չէ որ կ'իմանանք թէ արհեստաւոր դասերուն շահն հակառակ կուգայ երկրագործ դասերուն շահուն: Ֆրանսայի ընկերվարական երեսփոխաններն ամէնէն աւելի գործաւորներուն եւ բանուորներուն շահը կ'պաշտպանեն, մանաւանդ Բարիզի և գաւառային մեծ քաղաքներու մէջ: Մ. Մէլին, որ անոնց գիտողութիւններն եւ պահանջումները լսեց, չի կրծեր որ սղութիւնն երկար տեւէ, ու պաշտօնական զեկուցագրերով ցոյց տուաւ թէ ցորենին սղելը գիւղաւորապէս ամերիկացի շահագէտներուն գործն է: Ֆրանսացի երկրագործներուն համար ալ դիտել կ'արուի Մ. Մէլինի թէ անոնք տրամադրելի ցորեններն արդէն ծախած են վաճառականին, և հետեւապէս, ասկէ ետքը ցորենին սղելէն վաճառականները միայն օգուտ պիտի քաղեն, եւ ոչ բուն երկրագործ ժողովուրդը:

*** Անցեալ Եհ.ի անգլ. լրագիրք գուժեցին անգլեւհնդիկ զօրաց մէկ պարտութիւնը: Խայպարի կիրճը ծանօթ է ամէն անոնց որք Աֆղանստանի պատերազմներուն պատմութիւնը կարդացած են: Խայպար զՀնդկաստանէն Աֆղանստանէն բաժնող մեծ եւ երկայն կիրճն է, որուն մէջ 40—50 տարի առաջ անգլեւհնդիկ ամբողջ բանակ մը, Աֆղաններէ պաշարուելով, ջարդուեցաւ, եւ միայն բժիշկ մը կրցաւ ազատիլ կոտորածէն: Անգլիացիք մեծ զոհողութիւններով ձեռք ձգեցին այս կիրճ, և Աֆղանստանի անկախութիւնն յարգելով հանդերձ, կիրճին պաշտպանութիւնն իրենք ստանձնեցին, ամրոցներ շինելով էն կարեւոր կէտերուն վրայ: Հնդկաստանի կողմէ կիրճին բերանը 450 ոտք լայն է, բայց Ալի Մէսճիտ ըսուած տեղը լայնքը կ'իջնէ 40 ոտքի: Հոն Անգլիացիք ունէին մեծ ամրոց մը: Աֆրիտիները, Խայպարի չորս կողմը բնակեալ բնիկ աֆղան եւ խոլամ ցեղն, որ ոտք ելած է քրիստոնեաներն այն կողմերէ վանելու հաստատ առաջադրութեամբ, զարկաւ եւ կրակի տուաւ ամրոցներէն մի քանին: Անգլիացիք պարպեցին Մօտ իշխանութեան ... անունը կրող ամրոցը: Ալի Մէսճիտի պաշտպանութիւնն յանձնուած էր ... անգլ. սպայից հրամանին տակ կրթուած և Անգլիացիներու բարեկամ Աֆրիտիներու: Ասոնք իրենց ցեղակիցներուն կողմն անցան, որք ամրոցը կրակի տուին, եւ կիրճը փակեցին Անգլիացիներուն դէմ: Աւելի անդին ի Լանտի Քոթալ Անգլիացիք ունին աւելի կարեւոր ամրոց մը, որ պաշարուած է Աֆրիտիներէ, եւ սպասելով որ բուն իսկ անգլեւհնդիկ բանակն հասնի մինչեւ հոն, և ազատէ պաշարուած 300 խոլամ զօրքն եւ անոնց անգլ. սպաներն, Աֆրիտիներն ամէն կողմէ կ'խուժեն, եւ կ'սպառնան Անգլիացիներուն համար անանցանելի դարձնել Աֆղանստանի ճամբան: Հապա եթէ բուն Աֆղանեա՞րն ալ ելնեն եւ Թեապուլի անգլ. դեսպանն եւ անոր մարդիկը ջարդեն, ինչպէս ըրին երկու երեք անգամ։—Թայմզ և Սթանտարտ իրենք եւս կ'խոստովանին թէ այս անգամ կացութիւնն խիստ ծանր է Հնդկաստանի սահմանաց վրայ: Հաստատուեցաւ որ անգլեւհնդիկ կառավարութիւնը պէտք եղած զգուշութեամբ եւ զօրութեամբ չէ պաշտպաներ Աֆղանստանի ճամբան:

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ Ց'ԱՏԱՓԱԶԱՐ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի)

ԱՏԱՓԱԶԱՐ, 13/25 օգս. 97

Քաղաքիս ազգ. երկսեռ վարժարանաց ամավերջի քննութիւնք և հանդէսք տեղի ունեցան յուլիսի վերջին երկու եօթնեակաց միջոցին: Ս. Հրեշտակապետ և Ս. Կարապետ թաղերու վարժարանաց քննութիւնք այնպէս կարգադրուած էին՝ որ մեծագոյն մասին կրցի ներկայ գտնուիլ: Ս. Լուսաւորչայ թաղի վարժարանաց քննութեանց, հակառակ փափագանաց, չկրցի ներկայ գտնուիլ. որովհետեւ ո՛չ պաշտօնական հրաւէր մ'ստացայ և ո՛չ ալ օրն ու ժամը գիտէի: Թէեւ Ս. Հրեշտակապետի դպրոցէն ալ պաշտօնական հրաւէր մը չստացայ. սակայն իբրեւ թղթակից ջանացի մեծաւ մասամբ ներկայ գտնուիլ: Այս վերջին թաղի վարժարանաց ուսանողք քննուեցան հայ, թուրք և ֆրանս. լեզուաց, թուաբանութեան, չափագիտական գիտելեաց. ընդհ. ազգաց պատմութեան, կրօնի, բարոյագիտութեան, աշխարհագրութեան, տոմարակալութեան, բնապատմութեան և տնտեսագիտութեան մէջ: Քննութիւնք 8 օր տեւեցին:

Դիտողութիւնք. — Դասագրքերէն ոմանք հին և անյարմար էին, որպէս կրօնագիտութիւնն ու բարոյագիտութիւնը: Դասերէն ոմանք ուսանողաց կարողութենէն և հասակէն վեր էին և ոմանք ալ գրաւորապէս աւանդուած. արդեօք յարմարագոյն դասագրքե՞ր կ'պակսին. առ այս իրենց բացատրութիւնը գոհացուցիչ չէր: Կրօնագիտութեան պէտք խնդրեմ որ նա՛ւ դասագիրքը փոխէ և ապա աւանդականն ու վաւերականն իրարմէ որոշելով դասաւանդէ, ո՛չ ալ գրաբար երկարաձիգ պարբերութիւններով ուսանողաց միտքը ճնշէ: Դասերէն շատերն ուսանողք ի բերան ուսած էին, որպէս ընդհ. ազգաց պատմութիւնն, հետեւաբար շուտով մոռնալու ենթակայ: Գալով բարոյագիտութեան, թէեւ այդ անուամբ նշանակուած էր յայտագրին մէջ, բայց ուսանողք քննուեցան Ա. Մ. Գաթրճեանի «Տարերք փիլիսոփայութեան» գրքէն, որուն մէջ բարոյագիտութեան հոտն իսկ չկայ: Այսուհանդերձ պարտինք խոստովանիլ զի հայ. թուրք. եւ ֆրանս. լեզուաց, չափագիտութեան, աշխարհագրութեան, պատմութեան և մանաւանդ թուաբանութեան քննութիւնք շատ աւելի փայլուն եւ գոհացուցիչ էին: Հանդէսը տեղի ունեցաւ յու.17ին թաղին եկեղեցւոյն մէջ: Երկսեռ հանդիսատեսներու հոծ բազմութիւն մը ներկայ էր: Ներկայ էին Արժ. քահանայից դասը, թաղ. ազգայիններն ու հոգաբարձու էֆ.ները, Կ. Վրդ. Մազլըմեան և տեղւոյս Վսեմ. Կառավարիչ Մէհէմմէտ Նուշէթ փաշան: Շրջանաւարտ կարգին նշանաբանն էր «Իւր Պարտուց գերին» որ իրենց ուսընդանիւթ կախուած ժապաւէններու վրայ ոսկի տառերով գրուած էր: Պատ. Տնօրէն նախագահին հրաւիրմամբ ընթացաւարտք, թուով 17, որոց 12ը աղջիկ եւ 5ը մանչ էին, մի առ մի բեմն ելնելով իրենց աւարտական ճառերը կարդացին որ քաղցրալուր երգերով կ'ընդմիջուէին: Ճառերու ընթերցումէն վերջ նախագահին հրաւիրմամբ խօսք առին Վսեմ. Կառավարիչ փաշան եւ Կ. Վ. Մազլըմեան, որք պարագային յարմար խրատ եւ յորդոր կարդալով, բարեմաղթութիւններ ըրին Ն. Օգոստափառ Կայսրութեան արեւշատութեանն համար և ժողովուրդն ալ յոտնկայս ամէններով ձայնակցեցաւ: Շրջանաւարտից վկայականք ի ձեռն Վսեմ. Կառավարչին, իսկ ոսկեզօծ խաչերն ալ ի ձեռն Արժ. Կ. Վ. Մազլըմեանի բաշխուեցան: Հանդէսը վերջացաւ տնօրէն նախագահին մէկ շրջանաւարտի կարդացած ուղերձով եւ մաղթանքով մը: Պատ. Հանդիսականներէն ոմանք տեսչարանին մէջ օշարակներով պատուասիրուեցան:

Կարգապահութիւնը շատ թերի էր. տիրող աղմուկէն, կարդացուած ճառերէն և ուղերձներէն գրեթէ բան մը չհասկցանք: Բայց առ գիտեմ թէ կարդացուած ճառերու նիւթերն շատ բարձր էին, որպէս «Մահ Սոկրատայ», «Հոգւոյ Անմահութիւն» եւայլն և մ'ի զարմանք երբ ըսեմ թէ այս նիւթերու վրայ ճառողներն հազիւ 13-14 տարեկան աղջիկներ էին: Այս շրջանաւարտք, որ թուով 17 էին, գէթ երկու տարի ալ դպրոց շարունակելու էին, որովհետեւ այնքան թերի դուրս կ'ելնեն դպրոցէն: Ի՛նչ հարկ այսքան փանաքի ծանօթութեանց համար այնքա՛ն մեծադղորդ հանդէս և ծախքեր . . . :

*** Ս. Կարապետ թաղի երկսեռ վարժարանաց քննութիւնք գրեթէ 10 օր տեւեցին: Այս վարժարանաց մէջ նոր և աւելի գործնական դպրեր աւանդուած էին: Բացի հայ. (հին եւ նոր) թուրք. եւ գաղղ. լեզուներէ, ուսանողք քննուեցան նաեւ գիտութեանց մէջ. որպիսի են, թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, պատմութիւն, երկրաչափութիւն, առողջաբանութիւն, իրաւագիտութիւն, տնտեսագիտութիւն, տոմարակալութիւն, մարդակազմութիւն, տիեզերագիտութիւն, բնագիտութիւն, բնակ. գիտելիք (մանչերը) պատմութիւն հայ մատենագրութեան, դեղաբանութիւն, ձեւագիտութիւն եւ գծագրութիւն: Գրաւոր քննութիւններէն որ ի տես դրուած էին, ի մէջ այլոց յիշենք շրջանաւարտներու թղթակցութեան, անգլիագիտութեան և հայ. շարադրութեան քննութիւններն որոց շատ խնամք տարուած էր: Դիտողութիւնք.— Ցիրաւի, թէեւ գրաւոր քննութեանց մէջ առողջակէտն մինչեւ իմաստն ամբողջացնելու համար շատ հոգ եւ խնամք տարուած էր. սակայն զարմանօք իմացանք թէ գրաւոր քննութեանց խրաքանչիւրն 8-10 ժամ տեւած էր, ինչ որ չափազանցութիւն է ըստ իս մանաւանդ յուլիս ամսու մէջ որ շատ տաք կ'ընէ տեղս: Ի՛նչ առնլով աշակերտաց տարիքը ու հասակն, Թուաբանութեան մէջ շատ յետամնաց էին: Մանչ ուսանողք բազդատմամբ աղջկանց, շատ յաջողակ եւ համարձակ չէին, պատճառն վերագրուեցաւ իրենց Նախապէս ուսուցիչներէն թելադրեալ նոր տեսչին և դժուարութեանց ոմանց դէմ ունեցած հակակրութեան և առթելութեան: Ահա՛ կեղտոտ թերթ մը որ ցոյց կուտայ թէ և սկզբունքն մեր ազգային նմանօրինակ հաստատութեանց մէջ, եւ մինչ անմեղանք որ կ'վնասուի: Հո՛ս ալ գաղտնի մեծագոյն մասը գրաւորապէս աւանդուած էր: Արժ. Տնօրէն Հայր Սուքիաս եւ հոգաբարձութեան յատենապետ էֆ.ին յառաջիկայ տարի հո՛ս ալ անգլ. լեզուն պիտի նիրմուծուի, նախապատրաստութիւն մը տալով գաղղ.ի վրայ: Եթէ այս գեղեցիկ խորհուրդն իրականանայ, յայնժամ Ս. Կարապետի վարժարանը տակաւ կրնայ տիպարն ըլլալ: Հոգաբարձուաց վարժարանին հաւատարիմ. եւ կամ կը ծրագրեն այնպէ՛ս յօրինել որ հաւասարակշիռ բարձր. վարժարանի գոյութիւն մը շատ դիւրութեամբ կարենայ զարգանալ ընթացքն աւարտել: Նա գրաւոր շրջանաւարտութիւն մը չեմ տեսներ, միայն թէ կամք եւ կորով պէտք է: Նոյնպէս թաղին վարժարանաց քննութեանց միջոցին ուշադրաւ բան մ'ալ կար. այն էր ծնողներուն դէմ կրթական պաշտամանց կամ իրենց երախաներուն վրայ լսած խօսքերն. ինչպէս ծնողք թէ մինչ յիշելու են նա և կ'ըսէին թէ նոր երեւցած ... նիւթական վնաս մ'է նոյն եւս դպրոցն ... : Թող ինչ թէ ազգային ... նիւթական վայր մ'եղ ... քննութեանց միջոցին ներկայ չէ որ ... մը ... կուտայ և ... օրինակ մը ... կուտայ:

Գ.

(Մնացեալը ԵՐ.)

ԲԱՐԻԶԻ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱԶԱՐԻՆ
ԴԱՏԸ

Հարցաքննութիւն. — Երկրորդ հարցաքննելով զՊարոն Մէյէր, դատաւոր թէ իր անձնաւորութիւնն հանրածանօթ էր և թէ գիտէր որ զանոն Պարոն մը հետեւանօք է որ իր անձը նամակներով պէս բարեգործութեան ձեռնարկած էր: Ցոյց տուաւ նաև որ եթէ շինութիւնք գործուած էին, դիւրացնելու համար դուրս ելլելու դուրսէն և գոնէ Պ. Մ.ի խնդիրն է ինչ որ կարելի էր, փորձած էր կրակն մարելու համար, և ի մէջ այլոց Տիկին Կրուշիի կեանքը փրկած էր, ցոյց տալով անոր փախչելու ճամբան: Մեծամասնութեան աւելցուց թէ այս աղէտին պատասխանատուութիւնն իրեն վրայ կ'ծանրանար, քանի որ Բարեգործական Պազարը հաստատած տեղն, չէնքին յօրինուածութեան մէջ այնպիսի փոփոխութիւններ մտցուած էր, որ վտանգը ծանրացուցած էին:

Պ. Մորո. — Ամենեւին չեմ ընդունիր. կ'պնդեմ նաև որ չէնքին վիճակը շատ աւելի բարւոքած էր: Արբայ Տրամասի թատերական ներկայացման միջոցին, Ժան-Կուժոն փողոցին վրայ հազիւ մէկ դուռ միայն կար, եւ ուրիշ դուռ մը Թափոր գետին վրայ. ուրիշ մ'ալ թատերաբեմին քով. եթէ ուրիշ դուռներ ալ կային, անոնք որահներու տակ ծածկուած էին, այնպէս որ եթէ հրդեհ մը ծագէր, ժողովուրդը Ժան-Կուժոն փողոցին դուռը պիտի խուժէր գլխաւորաբար: Ասկից զատ, պատերուն թուղթերն ու ծածկոյթներն առջեւէն կային, եւ 24 հատ ալ կանթեղ: Այս ամենուն տեղ, ձեր մէջ երկու դուռ Ժան-Կուժոն փողոցին վրայ,

եւ ուրիշ դուռներ Թափուր գետնին վրայ, ինչպէս նաեւ 50 հարիւրորդամէտր լայնութեամբ պատուհաններ: Ուստի չէնքին կացութիւնն անհունապէս լաւագոյն էր. ասկից զատ, արկածի ամէն հաւանականութիւնները պակսեցնելու համ կ'առնէի եւ այս պատճառաւ կանթեղի գործածութիւնն արգիլած էի:

Ն.— Մ. Տըլամարի վրայ պարտք դրուած էր որ ջրանկիրներուն համար դուռ մը բանար: դուք այդ դուռը գոցել տուեր էք:

Մ.—Այո՛, մենք գոցել տուինք վաճառատուներ հաստատելու համար: Միւս կողմէ, չէինք կրնար պահել այդ դուռը Թաղին պատճառաւ. ուր ոչ սակաւ Թափառայածներ կ'գտնուէին և վասն զի անհրաժեշտ էր ինչ ինչ զգուշական միջոցներ ձեռք առնել վնասուց պահպանութեան համար:

Ն.—Դիւրավառ զարդեր կան եղեր:

Մ.—Այդ զարդերն արդէն Աբբայ Տըլամարի Թատերական ներկայացումներուն ատեն ալ կային: Առաջ որքան դիւրաբորբոք, յետոյ նոյնքան ալ դիւրավառ էին:

Ն.—Հաշուասեղաններու կարգաւորութիւնը չէ՞ նպաստած վտանգն աւելցնելու:

Մ.—Ամենեւին: չեմ կարծեր նաեւ որ այդ կարգաւորութեան դէմ դիտողութիւն եղած է ինձ:

Ն.—Թատրոնի եւ երաժշտութեան ցուցահանդէսէն զարդանկարնե՞ր գներ էք Բարեգործական Պազարին համար:

Մ.—Փոքր մաս մը: Այդ զարդերուն մէջ էր որ սինեմաթոկրաֆ մը զետեղուած էր, ինչպէս մեր տունն, և մինչեւ անգամ կրակակալի փորձեր ալ կատարուեցան:

Ն.—Սակայն աճոգին քանակութեամբ դիւրավառ նիւթեր կան եղեր:

Մ.—Չեմ ուրանար, ինչպէս կայ նաեւ Ճարտարագործութեան պալատին մէջ:

Ն.—Հնոց մը, գինեգինով կանթեղնե՞ր զետեղեր էք:

Մ.—Ատոնք ոչ նոյնքան վտանգ մը կ'ընծայեն հոն որքան զօրանոցներու մէջ ուր նմանօրինակ ապարիմներ կը գործածուին:

Ն.—Բայց Մ. Տըլամար ձեր դատած կերպով չէր դատած:

Մ.—Իսկ ես աղէտը կ'վերագրեմ այն պարագային թէ հրդեհը վերէն ծագեցաւ և ոչ թէ վարէն: Բայց ասիկա ինչ կ'հաստատէ պատասխանատուութեան տեսակէտով:

Ն.—Հրդեհին ծաւալումն որմաթուղթերէն յառաջ եկեր է:

Մ.—Նոյն վտանգները գոյութիւն ունէին նաեւ Ելիզէի մէջ, նախարարական պաշտօնատանց մէջ, և ամենուրեք ուր երեկոյթներ կ'տրուին:

Ն.—Քանի մը դուռներ բանալ տալէ զատ, որք հակառակ կանոնի դէպ ի ներս կ'բացուէին, ուրիշ զգուշութիւն ձեռք չէք առած: Ջրանկիր ալ չէք ուզած:

Մ.—Քանի մը հրշէջ գործիներ կային: իրաւ որ հրդեհի մը կարելիութեան չէի հաւատար:

Ն.—Պէօթի փողոցին մէջ, երբ Պազարն հոն հաստատուած էր, եթէ հրդեհ պատահէր, ոչ ոք ողջ դուրս պիտի ելնէր: Հոն մէ՞կ դուռ միայն կար:

Մ.—Երբեք մտքէս չեմ անցուցած թէ հրդեհի վտանգ մը կրնայ յառաջ գալ: Ասկից զատ, եթէ ջրհանկիրներ ալ հոն ըլլային, պիտի չկրնային օգտակար ըլլալ, վասն զի հրդեհը ծագելուն պէս արագաբար ծաւալեցաւ:

Ն.—Գոնէ պիտի կրնայիք ելքեր բանալ:

Մ.—Ասիկա շատ անհաւանական է. երեք վայրկեանի մէջ ամէն բան բոցերու մէջ էր:

Ն.—Վերջապէս, սինեմաթոկրաֆը ձեր արտօնութեամբ զետեղուած էր:

Մ.—Դիտողութիւններ ըրած էի Մ. Տիւսոյի. բայց Մ. Տիւսօ պնդած և ամէն ինչ իր ծախքով ընելու յանձնառու եղած էր: Ես մէկ պարագայի մէջ միայն սինեմաթոկրաֆով զբաղեցայ: Մ. Նորմանտէն կ'ուզէր տեղաւորել այնպիսի տեղ մը ուր երկու դուռ պիտի գոցուէին: Հակառակ Թախանձանաց, մերժեցի. եւ աղէկ ըրեր եմ, վասն զի, եթէ զիջում ըրած ըլլայի, աղէտը Պազարին մէջտեղը պատահած պիտի ըլլար. եւ շատ աւելի զոհեր պիտի ըլլէր: Եւ ըսի. Մ. Նորմանտէն ուր որ ուզէ՛ կրնայ զետեղուիլ, բայց ոչ հո՛ս, վասն զի չեմ ուզեր որ այս դուռները գոցուին:

Ն.—Ըսիք թէ ձեր մտքէն իսկ չէիք անցուցած սինեմաթոկրաֆին վտանգը: Բայց Մ. Լըթիւրք հասկցած էր այդ վտանգը:

Մ.—Մ. Լըթիւրք իր ամբողջացուցիչ յայտարարութիւնն ըրած է լոկ խղճահարութեամբ: Ի սկզբան յայտարարած էր թէ կանթեղ չկար: Սինեմաթոկրաֆը կանթեղի մը գործածութիւնն անհրաժեշտ կ'ընէ: Ինչպէս հաւատալ վտանգի մը, երբ սինեմաթոկրաֆը կ'զետեղուի դահլիճներու մէջ, սրահներու մէջ, ուր ո՛չ ջրանկիր կայ եւ ո՛չ ջրհան:

Ն.—Կարելի է. բայց չկայ մէկն որ իւրովի չըսէ. եթէ կրակ ծագի, ամենքս ալ կորսուած ենք: Ուրեմն, առաջին յանցանք. նոյն ինքն Պազարին հաստատումը, դիւրաբորբոք նիւթերու կուտակութեամբ. երկրորդ յանցանք. սինեմաթոկրաֆի զետեղումը:

Մ.—Այդ ամենուն մէկ պատասխան միայն ունիմ. այդ վտանգը գոյութիւն ունի ուր ուրեք որ սրահակիցներ կան պատերու վրայ թեւաւոր կանթեղներով, ինչպէս Ելիզէի պալատին, նախարարական պաշտօնատանց, ինչպէս նաեւ բոլոր սրահներու մէջ: Ես ալ նոյնքան չէի խորհած վտանգին վրայ որքան չեն խորհիր այդ միջավայրներու մէջ:

Կ. Մ. Պէլաքի և Պակրաշովի հարցաքննութեան մէջ, որ կարճ եղաւ, մէկ կէտ միայն կայ նշանակելի: Պէլաք կը պնդէ թէ փորձերու ընթացքին մէջ, Պակրաշով, միեւնոյն պայմաններուն մէջ, երեք անգամ լուցկի վառած էր՝ կանթեղը վերստին լուցանելու համար, եւ որ եւ է վտանգ յառաջ չէր եկած: Բայց Պակրաշով բացորոշ կը ժխտէ զայս: Տեսնենք, կ'ըսէ, պէտք է հոս ճշմարտութիւնն ըսել, ես լուցկի չեմ վառած, քանի որ կանթեղը կը վառէր: Պէլաք կ'պնդէ իր ըսածին վրայ:

Վկայք.—Ցետոյ կարգաւ լսուեցան վկաները: Մ. Ժալօ, որ ինչպէս Թատերական ներկայացմանց նոյնպէս եւ Պազարին զետեղման գործակցած էր, վկայեց թէ Թատերական ներկայացմանց ատեն երեք դուռ միայն կային, մինչ յետոյ այս թիւը շատ աւելցած էր, և թէ զարդերն ալ այն կերպով զետեղուած էին ինչ կերպով որ կը զետեղուին ուրիշ հանդէսներու մէջ:

Ապա լսուեցաւ Մ. Տիւսոյի վկայութիւնն, որ ըսաւ թէ սինեմաթոկրաֆ մը հաստատելու ձախող գաղափարն ունեցած էր: Պ. Մաքօ ի սկզբան մերժած էր իր այս առաջարկը, բայց յետոյ մասնախումբին ներկայացուցած էր, որ ընդունած էր զայն: Բայց պատասխանատուութիւնը ծանր գտնելով, իր այս իրաւունքը փոխանցած էր Մ. Նորմանտէնի:

—Սինեմաթոկրաֆի սրահին դրան առջեւ վառանկ (Թուրնիքէ) մը դրուա՞ծ էր:

—Այո՛, կարելի էր ներս մտնել, բայց անկարելի էր դուրս ելնել: Ներկայացման պահուն, վտանգը կռահելով, բարեբախտաբար վերցնել տուի:

Մ. Տիւսօ հաստատեց նաեւ թէ Մ. Պէլաք ներկայացումն սկսելու պահուն ճրագ մը խնդրած էր իրմէ, բայց ինք մերժած էր դիտել տալով թէ ճրագին մերձաւորութիւնը կրնայ վտանգաւոր ըլլալ: Մ. Նորմանտէն սինեմաթոկրաֆի զետեղման վրայ բացատրութիւն տալով, յայտարարեց թէ ինք դիտողութիւններ ըրած էր Մ. Ժալոյի՝ սրահին յօրինուածութեան վրայ, բայց իր հրահանգները անլսելի մնացած էին: Մ. Մաքօ բնաւ չէր միջամտած այս գործին: Մ. Պինէլ, որ հարցաքննիչ դատաւորին հրամանաւ քննութիւն մը կատարած էր, ըսաւ թէ դուռներուն ամբողջութիւնը կ'բաւէր 1200 անձանց դուրս ելնելուն, պայմանաւ որ ամբոխն իր խելքը չկորսնցունէր, եւ դուռները դէպ ի դուրս բացուէին: Զարդական կամարներով ձեւացած դուռներու գոյութիւնը կարծել տուեր է զոհերու մեծ մասին թէ այն կողմն դուռներ կային, մինչդեռ անոնք վաճառատուներու մէջ կ'բացուէին, ուր խուժելով մահ գտան: Թաղապետական բնալուծարանին պետ Մ. Ժիրար, քննութեան արդեանց վրայ բացատրութիւն տալով, ըսաւ թէ ներկայացում տուողներէն մին վառած լուցկի մը մօտեցնելու անխոհեմութիւնը գործած էր, հասկնալու համար թէ մութին մէջ ի՛նչ կ'ըլլար: Իսկոյն բոց մը ելաւ կանթեղին խողովակէն եւ տարածուեցաւ շրջակայ դիւրավառ նիւթերուն վրայ: Իր կարծեօք, հրդեհն յառաջ եկած է ոչ թէ սխալ շարժումէ մը կամ կանթեղին թերութենէն, այլ սինեմաթոկրաֆի վարիչներուն անխոհեմութենէն: Ուրիշ քանի մը վկաներէ զատ, լսուեցաւ նաեւ Մ. Բոնթալպա, որ Մ. Մաքոյի քով կ'գտնուէր երբ հրդեհը ծագեցաւ: Սա վկայեց թէ Պ. Մաքօ առանց պաղարիւնութիւնը կորսնցնելու, ամբոխին հանդարտութիւն պատուիրած եւ դուռներէն միոյն քով դիմած էր խառնակութիւնն արգիլելու: Եւ կարելի եղածին չափ մարդիկ փրկելու համար: Մ. Լըթիւրք, որ Բարեգործական Պազարն ապահովագրած էր, յայտնեց թէ ապահովագրական ընկերութիւնն որ եւ է մասնաւոր դիտողութիւն չէր ըրած սինեմաթոկրաֆի զետեղման դէմ:

Ապա քանի մը Թեր-վկաներու վկայութիւններէն յետոյ, ընդհ. դատախազն արտասանեց իր ամբաստանագիրն, ընդլայնելով նախնական քննութեան քաղած տեղեկութիւնները: Մ. Մաքոյի համար ըսաւ թէ «հրդեհին վրայ մտածեր է չէնքերուն համար», իսկ «հրաւիրեալներուն համար», չէ մտածեր: Եւ յարեց.

«Մ. Մաքօ կ'ըսէ թէ յանցանք մը գործած է զոր ամէն ոք պիտի գործէր: Թէ ամէն մարդ յանցանք կ'գործէ, ատիկա իրեն համար արդարացում մը չէ: Բայց պիտի ըսուի թէ Մ. Նորմանտէն զգուշացնելու էր զինքն սինեմաթոկրաֆի վտանգներուն դէմ: Մ. Նորմանտէն իրաւունք ունէր կարծելու թէ զգուշական ու ապահովական ամէն միջոցներ ձեռք առնուած էին: Գալով Պէլաքի և Պակրաշովի, անոնց գործած յանցանքն անարդարանալի է: Սակայն պէտք չէ խստութեամբ դատապարտել զանոնք, ի նկատ առնելով այն քաջասրտութիւնը զոր ցոյց տուած են աղէտքէն կեանքեր փրկելու համար: Մեռեալներուն աճաւոր յիշատակն, որոց պատճառ եղած է իրենց անխոհեմութիւնն, ո՞չ ապաքէն պիտի հալածէ զիրենք, և արդէն այդ ալ պատիժ մը չէ՞ անոնց համար: Երեք յանցաւորներն ալ լաւ վարմունք ունեցած են, մանաւանդ երբ աղէտը պատահեցաւ: Պէլաք և Պակրաշով այրուցներ առած են կեանքեր ազատելով: Պակրաշով երկու կին ազատած է, որք առանց անոր պիտի այրէին: Պ. Մաքօ ալ հիանալի պաղարիւնութիւն ցոյց տուած է: Տեսնուած է որ կրակէն փախչող կիններ ազատած է: Վտանգին մէջ ուրիշներուն վրայ կ'խորհէր, իր վրայ մտածելէ առաջ: Խիստ է արդարեւ պատիժ պահանջել անոր դէմ որ բարիք միայն ուզած է, և խիստ է դատապարտել զայն, բայց այն պատճառներ որք պարտաւորած են դատ բանալու, կ'պարտաւորեն նաեւ պատժել: Դաս մը պէտք է ելնէ այս դատէն:»

Դատարանն, այս ամբաստանագրէն յետոյ, քիչ մը դադար առաւ, և ապա Պ. Մաքոյի փաստաբանը՝ Տէր Ֆէլիքս Տըքորի՝ իր պաշտպանողական ճառն արտասանեց, իր պաշտպանելոյն անպարտ արձակումը պահանջելով: Առարկեց թէ անխոհեմութեան ամբաստանութիւնը չէ արդարացած, քանի որ մասնախմբին անդամներն ալ կ'ըսեն թէ եթէ երբեք անխոհեմութիւն մը կայ, իրենք ամենքն ալ գործած են կամ պիտի գործէին, և քանի որ դուռները բաւական էին հոծ ամբոխի մը ելք տալու, ինչպէս փորձագէտ Պինէլ յայտարարած էր: Միայն խուճապն է որ արգիլած է Պազարին պարպուիլը: Իսկ զարդերուն գալով, ինչո՞ւ համար իրենց դիւրաբորբոք յատկութեամբ, Բարեգործական Պազարին մէջ յանցաւոր ըլլան, երբ Ճարտարութեան պալատին մէջ յանցաւոր չեն: Որչափ գիտեմ, անկիզելի զարդեղէնք դեռ ոչ մէկ Թատրոնի մէջ կան: Սրահակներն ու որմաթուղթերն արդէն կային աբբայ Տըլամարի տուած ներկայացումներուն ատեն: Գալով սինեմաթոկրաֆի, Մ. Նորմանտէն արդէն այնքան լաւ համոզուած էր իր գործքին անվտանգ ըլլալուն, որ կ'ուզէր հաստատել այնպիսի տեղ մը, ուր այս պատճառաւ երկու դուռ պիտի գոցուէին, և սակայն Մ. Նորմանտէն, որ ելեկտրագէտ ճարտարագէտ մ'է, տեսած է Բարեգործական Պազարը, պէտք էր որ հրդեհի վտանգներն ալ ի հաշիւ առնէր: Է՛ ուրեմն, ո՛չ. Պ. Մաքօ է որ կ'արգիլէ զՄ. Նորմանտէն վտանգներն աւելցնելէ, և սակայն Մ. Մաքօ է որ դատաստանի կ'ենթարկուի:

Ցետոյ խօսք առին Պակրաշովի ու Պէլաքի փաստաբաններն եւ իրենց պաշտպանելոց անպարտ արձակումը խնդրեցին: Դատարանն երեքշաբթի աւուր թողուց իր վճռոյն արձակումն, որոյ արդիւնքն արդէն ծանօթ հեռագիրը:

ՏՈՔԹՈՐ

ՀՐԱՆՑ Պ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բէնսիլվանիոյ Համալսարանէն պատուակալ յիշատակութեամբ վկայեալ, Ֆիլատէլֆիոյ մէջ իր արուեստը գործնական փորձառութեամբ կատարելագործելէ ետքը, հաստատուած է ի Բերա, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց, ԹԱՏՐՈՆ ՓՈՂՈՑ Թ.- 1, ուր կը գտնուի կիւրակէէն զատ ամէն օր ժամ 9—12 եւ 1—5 (բաց Ե.)

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԵՍՊԱՆՔ երէկ առտու գումարուեցան ի Պէօյիւքտէրէ [illegible] դեսպանատունը:

ԱԹԷՆՔԷ օգս. 28 Թուով հեռագիր մը կ'ըսէ.— Վարչապետ Մ. Րալլի յայտարարեց թէ Երեսփ. Ժողովին առջեւ բացորոշ կերպով վստահութեան խնդիր պիտի յարուցանէ, որպէս զի նախարարութիւնն հարկ եղած իշխանութիւնն ունենայ հաշտութեան վրայ բանակցելու:

—Աթէնքէ կ'հեռագրեն թէ անցեալ Շբ. երեսփոխանք երբ ժողովատեղիէն դուրս կ'ելնէին, երեսփոխան Կրիվաս ապտակեր է ծովային նախորդ նախարարը՝ Մ. Լէվիտիս՝ այն հրատարակութեանց համար զորս այս վերջինն ըրած էր՝ Բրէվէզայի առջեւ նաւատորմին գործառնութեանց համար: Մ. Կրիվաս նաւատորմի այդ մասին սպայակոյտի պետն էր: Հաւանօրէն մենամարտ մը տեղի ունենայ Մ. Լէվիտիսի և Կրիվասի միջեւ: Իրենց քաջութիւնը դէթ այս կերպով կ'ուզեն ցոյց տալ:

—Աթէնքի մէջ, կ'ըսէ օգս. 28 Թուով հեռագիր մը, տեղի ունեցած Թշնամական ցոյցերու առաջքն անմիջապէս առնուեր է:

ՀԱՆԵԱՑԷ օգս. 29 Թուով կ'հեռագրեն թէ Կրետէի քրիստոնէից ժողովն որ օգս. 24ին գումարուած էր, 12ի դէմ 60 քուէով յիշատակագիր մը քուէարկեր է որով կղզւոյն վարչական բացառիկ կազմակերպութիւնը կ'ընդունի:

ՀԵԼԼԷՆ ԳԵՐԻՔ.— Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, պիտի դատուին պատերազմական հելլէն գերիներէն անոնք որք օսմ. հպատակ են: Դատն հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ: Նոյնպէս պատերազմի ատեն Ցունաստան գացող օսմ. հպատակներն ալ պիտի պատժուին:

ԶՕՐԱՀԱՆԴԻՍ.— Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Կրետէի մէջ գտնուող օսմ. զօրքերն այսօր մեծ զօրահանդէս մը պիտի կատարեն և ձեռնամ փաշայի հրաւիրանօք. եւրոպական զօրքերն եւս պիտի մասնակցին այս զօրահանդէսին:

Մ. ՍԻՆԿՐՈՍ, որ հելլէն կառավարութեան կողմէ Եւրոպա ղրկուած էր փոխառութիւն մը կնքելու համար, իր ձեռնարկին մէջ բոլորովին անյաջող ելեր է:

ԱԹԷՆՔԷ օգս. 26 Թուով կ'հեռագրեն էնտէբանտանս Պէլժ լրագրին թէ հելլէն կառավարութիւնը պատերազմական տուգանաց վճարման համար ամէն տեսակ ապահովութիւն տալու պատրաստ է:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Կարմիր Խաչի ընկերութեան կողմէ մայրաքաղաք ղրկուած յանձնաժողովոյ անդամ Տքդ. Լանկ յՕտեսա վերադարձին մեռեր է:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹԱԳՈՒՀԻՆ եւ Հնդկաստանի ԿԱՅՍԵՐՈՒՀԻՆ հեռագիր մը ղրկեց Հնդկաստանի սահմանաց վրայ կռուող զօրքերուն. իր բարեւներն հաղորդեց, գովեց անոնց քաջութիւնն, եւ սպաներուն պատուիրեց որ հիւանդներուն եւ վիրաւորներուն վիճակին վրայ տեղեկութիւն տան իրեն: Թագուհիին հեռագիրը թարգմանուեցաւ, և Անգլիացիներէն զատ, Թէ՛ իսլամ և Թէ՛ հնդիկ զօրքեր կեցցէներով իրենց շնորհակալութիւնն յայտնեցին Ն. Կ. Վեհափառութեան:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ.— Մեր այս աւուր Քաղաքական յօդուածին մէջ խօսած ենք այն ձախողութեան վրայ զոր Անգլիացիք կրեցին անցեալ շաբթու Աֆղանիստանի ճամբուն վրայ: Երեկի եւ այս աւուր սուրհանդակաւ առնուած անգլ. լրագրաց հեռագրերէն կ'իմանանք թէ Աֆրիտիները կրցեր են յաղթող հանդիսանալ՝ միշտ դիմադրելով Անգլ. սպայից հնարքներուն, որք կ'ուզէին դաշտ իջեցնել զանոնք, ճակատ առ ճակատ կռուելու համար: Աֆրիտիները լեռներէն՝ իրենց բնական պատսպարաններէն՝ վար չիջնելով, շատ կորուստ չեն կրած, եւ կրցած են մի առ մի պաշարել, հրկիզել եւ գրաւել նոյն լեռներուն կատարները պաշտպանող անգլ. ամրոցները: —Ամրոցներուն օգնութեան գացող անգլ. հպատակ իսլամ եւ հնդիկ զօրքերէն մաս մը դասալիք եղեր է՝ ճամբան ջուր չգտնելուն համար:—Լոնտրի Քողալի կարեւոր ամրոցէն ո՛ եւ է լուր չկայ: Պաշարուած ըլլալն անտարակուսելի է:— Աֆրիտիք մարդ ղրկեցին Զօր. Էլլիսի, խոստանալով չշարունակել պատերազմն, եթէ Անգլիա իր զօրքը քաշէ Սուաթի իսլամական հովտէն և Սամանայի լեռնաշղթայէն, ուր մեծ զոհողութեամբ Անգլիացիք զսպեր էին վերջին ապստամբութիւնը:—Միւս կողմէ, Հնդիկներն իրենց իսլամ ազգակիցներուն դէմ բորբոքեր են, տեսնելով որ Սուաթի կողմն արշաւող լեռնականք հնդիկ մեհեանները խանգարեր են: Անգլիացիք կ'աշխատին օգուտ քաղել Հնդիկներուն այս զգացումէն:— Բրոֆ. Արմինիուս Վամպէրի, ծանօթ արեւելագէտն և Թուրքիոյ համակրողը, Բէշթէր Լոյտի մէջ յօդուած մը գրելով անցեալ ԴՇ., ըսաւ թէ «այս լեռնականները քաղաքական կեդրոններէ Թելադրուած կարծելու տեղի չկայ. զի անոնց բանն ու գործն էր գողութիւն, ասպատակութիւն, մարդասպանութիւն, աւարառութիւն, եւ որովհետեւ Անգլիացիք այն լեռները զօրեղապէս գրաւելով և կիրճերը բռնելով այս գործողութեանց վերջ տուին, լեռնականներն ալ ոխ կապեր են Անգլիացիներուն, եւ հիմա կ'ուզեն դարձեալ գրաւել կիրճերն, որպէս զի ըստ առաջնոյն զարնեն Հնդկաստանի եւ Աֆղանիստանի միջեւ բանող կարաւանները: Այս լեռնականք նոյնքան կրօնասէր են որքան իրենց անկախութեան յարեալ, եւ շատ ժամանակի կ'կարօտի անոնց քաղաքակրթումը: Արեւմտեան քննադատք որք կ'ուզեն քաղաքական Թելադրութիւն նշմարել այս իսլամական ապստամբութեան մէջ, նեղացած են Ցունաստանի խնդրոյն մէջ Անգլիոյ բռնած ընթացքէն, եւ կ'փափաքին ո՛ եւ է դէպքի մը շնորհիւ իրենց վրէժը լուծուած տեսնել:— Աֆղանստանի էմիրն արդարեւ չի սիրեր Անգլիացիները: Բայց Ռուսերուն ալ սիրահար չէ, միեւնոյն պատճառաւ: Գիտէ սակայն Անգլիոյ ոյժը, միշտ նպաստ կ'ընդունի անկէ, և խելքը կ'հասնի որ չէ կարող չափուիլ Անգլիոյ հետ:—Ի Թեսալիա իսլամական զինուոց յաջողութիւնն հրահրած է անխտիր բոլոր Իսլամները: Բայց Ցունաստանէն մինչեւ Աֆղանիստան հեռաւորութիւնը խիստ մեծ է, և այս արեւմտեան և արեւելեան դէպքեր իմ կարծեօք առնչութիւն չունին իրարու հետ:»

ՖՐԱՆՔՕ-ՌՈՒՍ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Ռուս մամուլը կ'փառաւորէ ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութիւնն, յորում կ'տեսնէ եւրոպական հաւասարակշռութեան լաւագոյն երաշխիքը: Աւստրեան մամուլն ընդհանրապէս կ'շնորհաւորէ Ֆրանսացիները՝ դաշնակցութեան համար որ տիեզերական խաղաղութիւնը կ'ապահովէ: Գերման մամուլը խոստովանելով հանդերձ թէ քաղաքական մեծ դէպք մը տեղի ունեցաւ, կ'ջանայ անոր ոյժը նուազեցնել: Մէկ քանի օրկաններ իրենց սրտնեղութիւնը չեն ծածկեր: Անգլ. մամուլն ընդհանրապէս կ'շնորհաւորէ զՖրանսա կատարեալ իրողութեան համար, որով վերջնական կերպով իր վերականգնումը կը նուիրագործէ: Խաղաղութեան բոլոր բարեկամք ծափահարելէ զատ ուրիշ բան մը չեն կրնար ընել քաղաքական իրողութիւն մը որուն զօրութիւնն ուրանալ տղայութիւն է. այս իրողութիւն զօրաւոր կերպով պիտի նպաստէ ընդհանուր խաղաղութեան պահպանման: Ֆրանսայի համար մեծ յաջողութիւն մ'է:

Մն ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՌ Ի ՌՈՒՍԻԱ.— Քրասնոէ-Սէլօի բանակետղին մէջ Մ. Ֆ. Ֆօռի բաժակաճառն այսպէս հրատարակուած է Բարիզի Թերթերուն մէջ.— «Ի Բարիզ, Ալպեան լերանց վրայ, իմ վերջին ուղեւորութեանս միջոցին ի Տէօնքէրք և այն պահուն երբ շոգենաւ կ'մտնէի Ռուսիան և իր Օգոստափառ Վեհապետն ողջունելու համար, ֆրանս. բանակը միաձայնութեամբ բաղձանք յայտնեց ինձ ռուս բանակին տանելու իր խորին բարեկամութեան նոր և միշտ անկեղծ հաւաստին: Ուրախութեամբ և յուզմամբ Ձեր Վեհափառութեան կ'հաղորդեմ այս բաղձանքն և կ'աղաչեմ հաղորդել զայն իր զինուորաց: Ծանօթ էին մեզ անոնց զինուորական առաքինութիւնները: Այժմ անմոռանալի տեսարանի առջեւ տեսանք անոնց կարողութիւնը, կանոնաւորութիւնն և զօրաւոր կազմակերպութիւնը: Ֆրանս. բանակը, զոր Ձեր Վեհափառութիւնը տեսաւ ի Շալոն, հեռուէն ողջոյններ կ'արձակէ ռուս բանակին և այս հանդիսաւոր օրուան մէջ փոխադարձ վստահութեան և զինուց եղբայրակցութեան զգացմունքը կ'յայտնէ անոր: Բաժակ կը պարպեմ ի պատիւ Ձեր Վեհափառութեան, Վեհ. Կայսրուհւոյն և կայսերական գերդաստանի ընտանեաց: Ցանուն ֆրանս. բանակին կ'խմեմ ռուս բանակին համար:» Զարն ալ պատասխանած է այսպէս.— «Բաժակ կը պարպեմ ի պատիւ ֆրանս. քաջարի բանակին մեր ընկերներուն որոց վրայ ի Շալոն սքանչացած ըլլալուս համար երջանիկ եմ. հոս ալ անոր արժանաւոր ներկայացուցիչները տեսնելուս համար բարեբախտ եմ:»

— Զօրահանդէսի պահուն ռուս գունդերու և վաշտերու բոլոր դրօշները ծակծկուած էին գնտակներէ և ռումբերէ. շատերը նեղ երիզ մը միայն կ'կազմէին: Ռուսիոյ մէջ դրօշներն հարիւր տարին անգամ մը միայն կը նորոգեն: Զօրահանդէսն երբ աւարտեցաւ, զինուորական օդապարիկ մը դէպ ի վեր բարձրացաւ: Գունտին վրայ խոշոր տառերով գրուած էր «Կեցցէ՛ Ֆրանսա. 1897». օդանաւն ալ զարդարուած էր ֆրանս. և ռուսական դրօշներով:

—Մ. Ֆ. Ֆօռ Ռուսիոյ զինուորական ու քաղաքային բարձրաստիճան պաշտօնէից նուիրեց Պատուոյ Լէգէոնի բարձր աստիճանները: Նոյնպէս 79 հատ հրամանատարի, 110 սպայի և 300 ասպետի աստիճան: Նախագահը 25 հազար րուպլ նուիրեց Բեդերսպուրկի աղքատաց համար: Ռուս կառավարութիւնն ալ զանազան պատուանշաններ նուիրեց, ի մէջ այլոց Ալէքսանդր Նէվսքիի մեծ խաչը Ժերվէ ծովակալին: Մ. Հանոթօ և զօր. Պուատէֆռ կայսեր կենդանագիրը կրող ընծայատուփեր ստացան՝ ոսկիէ և կիտուածանկար:

—Լուի-Նաբոլէոն իշխանը, կ'ըսէ Ֆիկարոյի Թղթակիցն, որ իբրեւ ռուս բանակին գնդապետ ներկայ գտնուեցաւ Քրասնոէ-Սէլօի զօրահանդէսին, պարտէր հանդէսին իրիկունն ստանալ Պատուոյ Լէգէոնի սպայութեան խաչը զոր Մ. Ֆօռ նուիրեց զօրահանդէսին մասնակցող բոլոր սպայից: Իշխանն այդ պատուոյն արժանանալէ հրաժարեցաւ առանց ոչ զոք վիրաւորելու: Ըսաւ թէ Մ. Ֆօռի ուղեւորութեան առթիւ և իր ստացած արձակուրդին հակառակ, ուզած էր ինքն իսկ կայսրուհւոյն գունդը ներկայացնել այս հայրենասիրական հանդէսին մէջ, որ ուրախութեամբ կ'լեցնէր Ֆրանսացիի իր սիրտը, բայց չէր կրնար ո և է պատիւ ընդունիլ, որովհետեւ իր ծննդեան իր վեր օրօրոցի մէջ գտնուած պահուն, Նաբոլէոն Գ. իրեն տուած էր իր երկրին պատուանշանին մեծ Ժապաւէնը: — Այս պատճառաւ պատուանշանը տրուեցաւ գունդին դեր-գնդապետին: Թան այս տեղեկութենէն կ'հետեւցնէ թէ իշխանն, որ ցարդ քաղաքական ո և է շահէ զուրկ ուսած կ'նկատուէր, իբրեւ պատահական Թեկնածու մը կ'ներկայացնէ ինքզինք՝ Պատուոյ Լէգէոնի մեծ խաչէն իրաւունքը պահանջելով:

—Բարիզէ օգս. 28 Թուով կ'հեռագրեն թէ արմատական և ընկերվարական լրագիրք իրենց պայքարը կը շարունակեն, պահանջելով հրատարակել ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութեան բնագիրը: Մաթէն դիտել կուտայ թէ միւս Ձինակցութեանց դաշնագրութիւնը չուտ չհրատարակուեցաւ, Կոլուա կ'հաւաստէ թէ օգս. 13/25ին ի Բեդերհոֆ ստորագրեալ դաշնագրոյն վրայ նոր յօդուած մը աւելցեր է՝ տիեզերական խաղաղութիւնն ամրապնդելու նպատակաւ: Դաշնակցութիւնը պաշտպանողական և յարձակողական է եղեր:

—Բարիզէ օգս. 29 Թուով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ֆրանս. զրահաւորն, յորում կ'գտնուի Մն Ֆ. Ֆօռ, Քրօնշտատի առջեւէն անցեր է առանց կենալու:

Մ. ՀԱՆՈԹՕ, որուն համար ըսուեցաւ թէ Մ. Ֆօռի մեկնելէն յետոյ տակաւին 48 ժամ Ռուսիա պիտի մնայ, Ֆրանսա դառնալուն Վարշավիայէ և Վիեննայէ անցնելով փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ Կոլուխովսքի կոմսին:

ՀՌՈՄԷ կ'հեռագրեն թէ իտալեան կառավարութիւնն որոշեր է միանգամ ընդ միշտ վերջացնել ափրիկեան խնդիրը: Պատրաստ է Մենելիքի հետ բանակցիլ Էրիթրէի սահմանը վերջնապէս գծելու: Րուտինի դահլիճը մտադիր է եղեր նոր սահմանագլուխն որոշել Ատիւքուգէի ամրոցեալ բանակեռղն որ կ'գտնուի իտալեան ստացուածոց մէջ: Այս վերջին պայմանադրութիւնը կնքելով, Իտալիա Մենելիքի պիտի յանձնէ եղեր տասն միլիոն Թալերի այն գումարն որ իտալացի գերիներու ազատման ծախքն է:

—Ումպէրթօ Թագաւորն և Թագուհին վաղը Գերմանիա պիտի ուղեւորին: Արտաքին գործոց նախարար Մարքիզ Վիսքոնդի Վենոստա միասին պիտի երթայ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Անցեալ Դշ. Մակտէպուրկի մէջ տեղի ունեցաւ Վիլհէլմ Ա.ի արձանին բացումը ի ներկայութեան կայսեր և կայսրուհւոյն: Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ տրուած հացկերոյթի մը ներկայ գտ-

նուելէ յետոյ, կայսրն ու կայսրուհին Բոցտամ գացին։

ԿՈՄՍ ՄՈՒՑՈՒ, որ չինաճապոնական պատերազմին ատեն Ճապոնի պատերազմական նախարարն էր, մեռեր է։

ԳԱՀԻՐԷԷ կ՚հեռագրեն թէ Նեղոսի չորրորդ ռաճանքէն անցնող հինգ թընդանօթակիրներէ մին Ապուհամէտ ժամաներ է։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՍՈՖԻԱ, 29 Օգոստ.— Կէս-պաշտօնապէս կ՚ծանուցուի թէ Պուլկարիոյ իշխանն ու իշխանուհին իրենց որդւոյն՝ Գորիս իշխանին՝ հետ տարւոյս վերջերն այցելութիւն պիտի տան Ռուսիոյ արքունեաց։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 30 օգոստ.— Քաղաքական ակմբոց մէջ զրոյց կայ թէ Զարն անձամբ Փարիզ պիտի այցելէ։

— Կ՚ըսուի թէ ֆրանքեւռուս Նիզակակցութիւնը վեց տարուան համար կնքուած է։

— Զրոյց կայ թէ Գերմանիա և Իտալիա որոշած են աւելցնել իրենց ծովային զօրութիւնները։

ԱԹԷՆՔ.— Զրոյց կայ թէ պատերազմական տուգանաց վճարման համար, Հելլէն կառավարութեան կնքելիք նոր փոխառութիւնը պիտի երաշխաւորուի դրոշմի և ծխախոտի տուրքերով։

ԼՈՆՏՈՆ.— Եթէ Հելլէն կառավարութիւնը քոնդրոլի դրութիւնն ընդունի, Անգլ. կառավարութիւնը 4 միլիոն ոսկւոյ փոխառութիւն մը պիտի ընէ, Հելլէն մաքսատանց մատակարարութիւնն ինք ստանձնելու պայմանաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Պատրիարքարանը մեծամեծ պատրաստութիւններ ըրած է այս գիշեր Վեհ. Կայսեր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ լուսավառութիւն կատարելու։ Պատրիարքարանի փողոցին երկայնքն յատուկ կամարներ հաստատուած են, որոց վրայ ջահեր եւ բազմաթիւ կանթեղներ ու լապտերներ զետեղուած են։ Նոյնպէս Երուսաղեմատուն յաջէն, յատուկ լապտերներով զարդարուած է լուսավառութեան համար։

— Ս. Պատրիարք Վեհ. Սուլթանի Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ գոհաբանական հանդիսաւոր մաղթանք կատարելէ յետոյ, Պալատ պիտի երթայ այսօր Պատրիարքարանի գործակատար Ցրէնկեան Աբրահամ էֆ.ի հետ, և այս առթիւ ի դիմաց համօրէն Թուրքիաբնակ ազգայնոց, երախտագիտական ու շնորհաւորական ուղերձ մը պիտի մատուցանէ։

— Գերմանիոյ Քնապէն Հաստատութենէն հինգ Պոլսեցի տղաք երեք մայրաքաղաքս դարձան։ Ասոնց երեքն Սկիւտարցի է, մին Խասգիւղցի և մին Նարլը-Գափուցի են։ Պատրիարքարան առաջնորդուեցան, և անկէ իրենց կամ պարագայից տուները ղրկուեցան։

— Խարբերդէ մեզ կ՚գրեն օգոստ. 7 թուով. —«Երէկ իրիկուն նահանգիս կեդր. բանտէն արձակուեցան երեք Արաբկիրցի երիտասարդներ, յետ 7 ամսոյ բանտարկութեան։ Ասոնց անուններն են Դանիէլ Հայգազրեան, Գրիգոր Մըսըրլեան և Վարդան Պօյաճեան։ Ասոնք Կայսերական Ներման արժանացան։

«—Այս տարի սովորականէն աւելի տաք ամառ կ՚ընէ։ Ցորեն կ՚ծախուի քիլէն 83 դահեկան, էն լաւ տեսակը։ Կ՚յուսացուի որ նկրավաճառին աւելի իջնէ. միւս հացաբոյսերն ալ շատ աժան են, հնձոց չափազանց առատութեան պատճառաւ.— մխիթարութիւն զոր ունի ժողովուրդը դրամական անձկութեան այս ժամանակիս մէջ։

«—Ց Ամերիկա գաղթականութիւնը կ՚շարունակուի։ 15 օրն անգամ մը 10—15 կառքեր ուղեւորներով լեցուն ճամբայ կ՚ելլէն։ Ամերիկա գտնուող շատ երիտասարդներ տեղէս աղջիկներ կ՚ուզեն իրենց կնութեան, շատ անգամ աղքատ, լքեալ եւն. աղջիկներ, որոց բարի տան մը սերունդն ըլլալը վկայուած ըլլայ։

«—Երկու շաբաթէ ի վեր ճաշակաւոր ընթերցարան (Գրաաթխանէ) մը բացուած է Մէզիրէի մէջ, կ՚գտնուին թուրքերէն և հայերէն գրեթէ ամէն տեսակ թերթեր, ընթերցողներու բաւական առատ թիւ մը կ՚խռնուի, շատը Թուրք, ոչ նուազ Հայեր ալ։»

— Արաբկիրի Տ. Յուսիկ աւագ քահանան որ Պատրիարքարանի մէջ հերքենկալուած է, Ս. Պատրիարքին հրամանաւ Գարթալի Ս. Նշան եկեղեցին ղրկուեցաւ առժամապէս, ուր Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցեր և տեղւոյն ժողովուրդը մխիթարեր է։

— Վերջերս մեռած տղայոց Մեզեալ մանն ալ Հիւանդանոցի որբաշխալ յարկէն փոխադրուած է Ս. Ցակոբայ հաստատութիւնն, ուր պատսպարեալ աշակերտաց 60էն աւելի մանճակալները Թափուր կ՚մնային վերջին անօրէնութեամբ։

— Դիտողութիւն կ՚ընեն թէ ինչո՛ւ Պատրիարքանիստ Մայր-Եկեղեցին զուրկ կ՚մնայ այժմ իր մաղթանքատոց վարդապետէն, որ Ամեն. Օրմանեան Սրբազանի Պատրիարքութենէն առաջ մինչեւ ունեցած է։ «Արդեօք կարելի չէ՞ յառկայնել Արմաշու Դպրեվանուց Նորընծայ անպաշտօն աբեղաներէն մին՝ այն պաշտօնին համար, որ ինքնին կարեւորութիւն ունի, մանաւանդ Ն. Ամենապատուութեան ներկայութեան աւուրն, որ շատ անգամ առանց վարդապետի կ՚մնայ։» — Մեր կարծիքով, կարելի է աւելի օգտակարապէս գործածել Արմաշի վարդապետները։ Ազգն անոնց համար այն նպատակաւ ծախք չէ ըրեր որ մէկ մէկ «մաղթանքճի» ըլլան, ինչպէս կ՚ըսուի սովորաբար։

— Աթոռոցանի մէկ նոր յօդուածը մեր վաղուան թուով պիտի հրատարակենք։

— Մեզ կ՚իմացնեն թէ Տքթ. Իշլեմեճեան հրաժարեր է Ազգ. Հիւանդանոցի ներքին բժիշկի պաշտօնէն, եւ իրեն յաջորդ կարգուեր է հոգաբարձու էֆ.ներէն միոյն քեռորդին, որ բժշկական նոր շրջանաւարտ մ՚է։ — Ամատունիի խնդրին հետեւանքներէն մին ալ սա եղեր է որ երաժշտապետ Գրիգոր Զուլհաեան, որ Ս. Ցակոբայ Հաստատութեան սաներուն անձնուիրաբար հոգեւոր երաժշտութիւն եւ մանկական երգեր կ՚ուսուցանէր, եւ Ս. Փրկչի մատրան երգեցողութեանց կ՚հսկէր, հրաժարեր է։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԳՈՐՄՀ. Ս. ԷՖ. (Ատաբազար.)—Ազոր չարժառիթն էր՝ իր վարած կրթական հաստատութեան նկատմամբ քննադատական մը գրուած ըլլալը՝ Փոյթ չէ։—Գումարը (5) դեռ չենք ստացած։—Կ՚հրատարակուի երկու անգամէն։

ՌՈՊԵՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայսերական Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը, որով կ՚կառավարուի. Նաեւ ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Ցունարէն և Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի գրատուն մը, իբր 8000 հատորներէ բաղկացեալ, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական և բուսաբանական հաւաքածոյներ, և բնագիտական, տարրաբանական, բնախօսական և այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց, նոր անօրէնութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Րոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական և գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իր մայրենի լեզուն և տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի և դպրութեան համար գծեալ է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր հայ ուսանող։ Հաստատութեան քարաշէն և հոյակապ շէնքերը կառուցեալ են ի Րումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպեան կողմը գտնուող բարձրերուն եռեւը բլրոյ մը վրայ, որոյ դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն եւ ամէնէն առողջարարն համարուած է։ Քոլէճի յառաջիկայ տարեշրջանը կ՚սկսի սեպտեմբեր 3/15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւնն որ ի Րումէլի-Հիսար։ 14—12

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԱՏԸՔԷՕՅ-ՄՕՏԱ

Վարժարանիս ուսումնական նոր շրջանը կ՚սկսի առաջիկայ սեպտեմբեր 3ին (Հ. Տ.)։ Փափաքող կրնան դիմել Տեսչութեանս Գատըքէօյ Մխիթարեան վարժարան և կամ Ղալաթիա Սեղբոսեան խան երեքշաբթի և ուրբաթ օրեր։ 7-3

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ
ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

Գոլէճիս յառաջիկայ տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 15ին (Ն. Տ.)։ Բանակցութեանց համար դիմել առ Տնօրէնուհին, Միս Փաթրիք, անձամբ գոլէճ երթալով Սեպտ. 1է ետքը, կամ նամակ ղրկելով Ամերիկեան Խանի հասցէին։ 6—1

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ, Հելլենական վերջին պատերազմին առթիւ իրենց ցոյց տուած հաւատարմական ջանից ի վարձ, հելլենական պատերազմին ի յիշատակ պատրաստուած շքադրամներէն մէկ մէկ հատ նուիրեց Մեծ-Եպարքոսին, Շէյխիւլ-Իսլամ էֆ.ին, Դատական գործոց նախարարին, Սպարապետին, Ծովային գործոց նախարարին, Պետական Խորհրդոյ Նախագահին, Արտաքին գործոց նախարարին, Ներքին գործոց նախարարին, Թնդանօթարանի վերատեսչին, Ելմտական գործոց նախարարին, Էվգաֆի նախարարին, Կրթական նախարարին, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարին, Մեծ-Եպարքոսութեան խորհրդականին և Ամէտիի Դիւանին պետ Մէհմէտ Ալի պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

ԲԱՐԵԿԱՐԳԱԿԱՆ Պազարին նուիրակ նիւթեղինաց մէկ մասը թէև Պազարին շէնքին մէջ փոխադրուած է, սակայն ներքին կարգադրութիւնք դեռ լրացած չըլլալով, կայսերական արտօնութեամբ, պաշտօնական բացումը քանի մ՚օր յետաձգուած է։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻ չորրորդ մասին, այն է փէճճիներու և Եօրղանճիներու պողոտաներուն նորոգութիւնն աւարտած ըլլալով, Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին ի պատիւ, պաշտօնական բացումն այսօր կատարուեցաւ, և ոչխարներ մորթուելով, աղօթքներ կատարուեցան Ն. Կ. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար, եւ նորոգեալ խանութներն իրենց տէրերուն յանձնուեցան։

— Մեծ Շուկայի այս անգամ բացուած չորրորդ մասին մէջ գտնուող մզկիթին ու արհեստագործներու տըղայոց յատկացեալ վարժարանին վերաշինութեան համար, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է 200 ոսկի նուիրել։

ԿԻՐԱՍՈՆԻ գաւառակին մէջ գըտնուած Աք-Սու գետին վրայ երկաթեայ կամուրջի մը շինութեան ձեռնարկուած ըլլալով, հիմնարկէքի արարողութիւնը կատարուեր և այս առթիւ աղօթքներ մատուցուեր են կայսերական արեւշատութեան համար։

ՆԵՐՈՒՄ.— Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, դատական գործոց նախարարութիւնն ի կայսերական պալատ մատոյց ցանկն այն բանտարկելոց, որք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն արդէն կրած են, և որոց Ն. Կ. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ ներում շնորհել։ Այս բանտարկեալք այսօր պիտի արձակուին։

Կայսերական հրամանաւ, դատական գործոց նախարարութիւնն հեռագրեց նաեւ գաւառական իշխանութեանց թէ գաւառական բանտերու մէջ իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն արդէն կրող բանտարկեալք եւս կայսերական ներման արժանացած են։

ՀԱՍԱՆ ՖԷՀՄԻ փաշայի նախագահութեան տակ գտնուած դատական արտասովոր ատեանն երէկ Թոգատէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ Մահսուսէի Սէօյէ-գիւլ- շոգենաւով։ Արտասովոր Ատեանին անդամք շոգեմակոյկով մը Պէշիքթաշի քարափն ելնելով, ուղղակի Կայս. Պալատ գացին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Մ. Զաուրմա Պէյ նախընթաց օր այցելեց Բարեգործական Պազարը։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ ինքնագիր նամակաւ մը շնորհաւորեց Շուէտի թագաւորին որդւոյն ամուսնութիւնը։

ԿԱՅՍ. ՀՐԱՄԱՆԱՒ, ազատ պիտի արձակուին նաեւ այն անձինք որք թեթեւ պարտքերու համար բանտարկուած են։ Կայս. անձնական Գանձէն պիտի վճարուին ասոնց պարտքերը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Գամպոն կիրակի իրիկուն կոչունք մը տուաւ որուն ներկայ գտնուեցաւ նաեւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա։ Այս կոչունքէն յետոյ ցայգահանդէս մը տրուեցաւ որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանք եւս։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ելմտական նախարար Եուվան Կէշօֆ էֆ. պնդած ըլլալով իր հրաժարականին վրայ, անոր պիտի յաջորդէ դատական նախարար Մ. Թէոտոր և Կ.Պոլսոյ գործակատար Մ. Մարքոֆ ալ դատական գործոց նախարար պիտի անուանուի եղեր։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆ Սըր Ֆիլիբ Քըրրի եւ Իտալական դեսպան Մ. Բանսա նախընթաց օրն ի միասին կառքով մինչեւ Աբրահամ փաշայի ագարակը գացեր և անկէ ալ մինչեւ Բիւյիւք Տէրէ պտոյտ մը կատարեր են։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Մոնիդէօռ հետեւեալը կ՚պատմէ.— Վեհ. Սուլթանն անգամ մը եւս ապացոյցը տուաւ իր անսպառ գթութեան և բարեացակամութեան, զոր կը տածէ իր ամէն հպատակաց համար անխտիր։ Առջի օր՝ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Անանեան անուն Հայ մը, իբր ծախելու վրայ էր մեծարժէք ժամացոյց մը որուն վրայ կար գեղեցիկ մանրանկար մը որ Սուլթան Մէճիտ կայսրը կ՚ներկայացնէր։ Անանեան Բերայի կառավարիչ Էնվէր պէյի ներկայութեան տարուելով՝ հարցաքննուեցաւ. պատասխանեց թէ չքաւորութենէ ստիպեալ ձեռնարկած էր վաճառելու այդ թանկագին ժամացոյցը զոր Սուլթան Մէճիտ կայսրը շնորհած էր իր մեծ հօրը։ Վեհ. Սուլթանն իմանալով այս պարագան, հրամայեց Հայն ազատ արձակել և ժամացոյցը վերադարձնել անոր։ Վեհ. Սուլթանը 25 ոսկի պարգեւելով Հայուն, հրամայեց պատուիրել որ չծախէ այդ ժամացոյցն որ Ն. Վեհափառութեան Օգոստափառ Հօրը կողմէ շնորհուած է։ Այդ միջոցին Էնվէր պէյի քով գտնուող անձեր պատմեցին զայս։ Կ՚հաւաստեն այն մեծ փափկութիւնն եւ կորովամտութիւնն, որով այս բարձրաստիճան պաշտօնատար, այս վերջին ժամանակներս մէջ, ապացոյցը տուած է մեծ ճարտարմտութեան մը՝ իր պաշտօնավարութեան մէջ։»

ՑՈՐԵՆԻ գինն իջնալու վրայ է Եւրոպիոյ մէջ։

ԽԱՐԻՑԻԷԻ Իրաւագիտական ճիւղին դիւանապետ կարգուեցաւ նոյն դիւանին գլխաւոր պաշտօնատարներէն Թահսին պէյ, որուն յաջորդեց Քեամիլ պէյ, աւանդից պաշտօնեայ։

ՀԱՄԻՏԻԷ առեւտրական վարժարանին համար աշակերտաց ընդունելութիւնն սկսած է, և Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած զեկոյց մը կ՚ըսէ թէ յօժարողները պէտք է տնօրէնութեան ներկայանան մինչեւ Սեպտ. 10, ամէն Բշ. և Եշ. օրերը։

ԿԱԶՈՒՆՔ.— Մ. Բօլ Սթէֆանովիչ կիրակի օրը Դատըգիւղի իր ծովեզերեայ ապարանքին մէջ կոչունք մը տուաւ Ցունաց Ս. Պատրիարքին։ Աւտօռուն շոգեմակոյկ մը Ֆէնէր երթալով, Ն. Սրբազնութիւնն, Երուսաղեմայ պատրիարքական ներկայացուցչին եւ ուրիշ քանի մը արքեպիսկոպոսներ Դատըգիւղ տարաւ։ Ճաշէն յետոյ Ս. Պատրիարքն իր հետեւորդաց եւ Մ. Սթէֆանովիչի հետ այցելութիւն տուաւ Դատըգիւղի մետրապոլիտ Տ. Ներմանոսի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ դեղագրերու վրայ եւս դրոշմ փակցնելո՞ւ է թէ ոչ, այս մասին դրոշմատուրքի կանոնագրին մէջ որոշ տրամադրութիւն մը չգտնուելով, խնդիրը Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղին մատուցուած էր։ Այս վերջինը Ելմտական նախարարութեան հետ բանակցելէ յետոյ, սա եզրակացութեան յանգեր է թէ ըստ որում պաշտօնատարաց հրաժարականներն և արձակուրդի վկայականներ խնդրագրերը դրոշմատուրքէ ազատ թողուած են, բժշկական տեղեկագրերն եւս պէտք է ազատ ըլլան այդ տուրքէն։

ԱԽԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Սեբաստիոյ գաւառին մէջ ասպատակող Կիւլօ անուն աւազակն, որ օսմ. զօրաց կողմէ կ՚հետապնդուէր, վերջին օրերս ձերբակալուեր է առանց արիւնհեղութեան։

ՀԱՊԸՇԱՑ վեհապետին կողմէ, Մ. Լէօնդիէվի ձեռամբ Վեհ. Սուլթանին ղրկուած նուէրներուն մէջ կ՚գտնուի գետաձիի մորթէ շինուած ոսկեճամուկ վահան մը, որ հապէշական զինանշանը կ՚ներկայացնէ, ինչպէս նաեւ առիւծ մը։ Մ. Լէօնդիէվ նաեւ Հապէշաց վեհապետին մէկ ինքնագիր նամակը պիտի մատուցանէ Օգոստափառ կայսեր։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Մալիւմաթ կ՚ծանուցանէ թէ Բէժիի մէջ մերթ ընդ մերթ գողութիւնք կ՚պատահին, ինչպէս այս անգամ 4 թիւ պանդոկէն 20,000 հատ գողցուեր են։ Գողօնը թէեւ գտնուեր է ի վերջոյ, սակայն գողցողներն երեւան չեն հանուեր։

ԳԻՒՂԱՑՈՒՆԵՐԸ.— Թուրք լրագիրք իրենց այս աւուր թուով կ՚ծանուցանեն թէ Մշոյ գաւառին Պուլանըգ, Ճապաղջուր և Կինճ գաւառակներուն մէջ 12 հայեր, ոմանք իրենց կիներով, իսլամական կրօնքն ընդուներ են։

ՏԻԿ. ՃԻԼԼԱՆԵԱՆ

Մասնագէտ գաղղ., ծննդաբերութեան և մորշնային հիւանդութեանց.— Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց թիւ 4, ուր ամէն օր հիւանդ կ՚ընդունի։ 10—30

ՏՈՔԹՈՐ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենատատիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքէ յետադարձութեան (ըստ տարիքի), ծամոցութեան, եւ այլ աղաւաղութեան երաշխաւորեալ։ «Սկոռբիւթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Սանիի գարեջրատան վրայ) յարկը Հէքճ Ջրշուգանաց դէմ)։

Դատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 նոր բացուած Խրիսովէլի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ՚ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻԻ ԱՐԿԱԾԸ

Ինչպէս ծանուցուած էր, վաղը, Դշ., Եղեռնադատ Ատենին առջեւ հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ պայթուցիկ գունտեր արձակող չարագործներուն դատը։ Երէկ պիտի դատուէին այս մարդիկ, բայց ինչ ինչ ձեւակերպութեանց ամբողջացման համար, վաղուան յետաձգուեր է վերջին վայրկենին։

Ամբաստանեալք տասն հոգի են, ամենքն ալ Հայ, Պոլսեցի կամ գաւառացի։ Մին (Կեսարացի Միսաք) ամբաստանուած է Բ. Դրան մէջ պայթուցիկ նետելուն համար, ինչպէս որ գրուեցաւ արդէն։ Մին (Կարապետ) ամբաստանուած է Ղալաթա Սէրայի առջեւ խումպարա նետելուն համար, որ չէ պայթած, և ասոր ընկերն ալ (Ռոտոսդոցի Արտաշէս) բռնուած է իր վրայ ունենալով երկու պայթուցիկ, զորս պիտի նետէր Ղալաթա Սէրայի դիմաց Պալըգ բազարի անկիւնէն, երբ բազմութիւն հաւաքուէր առաջին գընտին արձակումէն ետքը։ Բայց չէ նետած և փախած պահուն բռնուած է։ Չորրորդն ալ Պանքային մէջ բռնուած Հայն է, մինչ իր սիկարով կրակ կուտար $1\frac{1}{2}$ քիլօ ծանրութեամբ ուժանակի վեց փամփուշտ պարունակող ծրարին։ Բաց ի Միսաքէ, միւսներն ամենայն ինչ խոստովաներ են արդէն։

Այս չորսէն զատ, կան վեց ամբաստանեալք, անդամք «Բոմբըճ»ի, կարգադրիչք այս եղեռնագործութեան, Մհերդատ, Սարգիս, Լեւոն, միւս Արտաշէս, եւն. Իսկ անոնց գլխաւորն ըսուածը, Վարդան, պարսկահպատակ, ի Բերա բռնուած պահուն ինքնասպան եղեր է։ Բոմբըճի անդամներն եւս շատ մը բան խոստովաներ են արդէն։

Դատարանին կողմէ առաջին կարգի փաստաբաններու յանձնուած է այս 10 ամբաստանելոց պաշտպանութիւնն։ Երկու թուրք փաստաբաններէ զատ, Զօհրապ էֆ. և Սթամպօլեան էֆ. հրաւիրուած են պաշտպանել և ընդունած են։ Կ՚լսենք որ թէեւ Սթամպօլեան էֆ. ԲՇ. նոյն ժամուն Բերայի քաղաքային դատարանին առջեւ դատ մ՚ունէր, բայց Եղեռ. Ատենի նախագահին պատուաբեր հրաւէրին համակերպելով, ընդուներ է պաշտպանութեան գործը՝ նշանակուած պաշտօնակիցներուն հետ։ Թէ՛ Սթամպօլեան և թէ Զօհրապ էֆէնտիները կա՛մ դատարանի յանձնարարութեամբ եւ կամ ամբաստանելոց կողմէ հրաւիրմամբ, արդէն քանիցս կոչուած են պաշտպանութեան գործն ստանձնել այսօրինակ դատերու մէջ ալ։

Վաղուան դատաստանը առաւօտեան ժամէն աւելի կանուխ պիտի սկսի, եւ կ՚կարծուի թէ նոյն իրիկունը կ՚աւարտի։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 30 օգս.— Փարիզ չեղօքապէս կ՚զարդարուի, արժանաւոր ընդունելութիւն մ՚ընելու Նախագահին։ Ազգային մեծ ցոյցի մը կերպարան կ՚առնու գործը։ Դաշնաւորաց մէջ եւս խանդավառութիւնն յոյժ մեծ է։ Վաղը առտու (այսօր) միջօրէէն երկու ժամ առաջ Մ. Ֆէլ. Ֆօռ կ՚ժամանէ Տէօնքէրք։ Հոն գնաց արդէն վարչապետ Մէլին, պատերազմական և ծովային նախարարաց հետ։ Մի քանի ժամ հոն կենալէ ետքը ուղղակի Փարիզ պիտի գայ Նախագահը։

— Սակարանին մէջ լուր հանեցին թէ Աֆղանստանի Էմիրն, Աֆրիտիներուն վերջին յաջողութենէն գլխեալ (տե՛ս այս աւուր Քաղաքական Ցոյ.ը,) պատերազմ հրատարակեր է Անգլիոյ դէմ։ Բայց պաշտօնական լուր մը չհաստատեց այս զրոյցը։

— Արմատական և ընկերվարական լրագիրք կ՚շարունակեն խստիւ հարուածել զՄ. Մէլին, հացին տեղերուն առթիւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Զարը եւ Զարուհին իրենց զաւակներով և Կրանտիւք Մեծ-դքսին հետ այսօր գացին Վարշավիա, Լեհաստանի մայրաքաղաքն, ուր մեծ պատիւներով պիտի ընդունուին, և կայսերական ամառնային դղեակին մէջ ժամանակ մը պիտի մնան։

— Ռուս մամուլն առ հասարակ շատ ծանր կ՚նկատէ Հնդկաստանի դէպքերը։ Նովոյէ Վրեմիա կ՚ըսէ թէ Աֆրիտիներու ապստամբութիւնը շատ չարիք պիտի պատճառէ Անգլիոյ, որ դիւրաւ պիտի չզսպէ այս շարժումն։ Կ՚յարէ թէ Տէրութիւնք պարտին փութով գործել Աթէնքի եւ Կ. Պոլսոյ մէջ, շուտով ստորագրել տալու համար հաշտութեան դաշնագիրը։

ՍԵՂԱՆԱԽՕՍԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց է այսօր։ Ասաւսիկ երէկ իրիկուան գիները։

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. քօնսոլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.		24 17
Րումէլիի երկաթ. գոց.	ֆր.	116 —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Օգոստ.

Օսմ. քօնսոլիտէ Սէրի Ա. Ա. Ո.		66 —
» » » Բ.	»	39 —
» » » Գ.	»	23 75
» » Դ.) բաց.	»	22 37
) գոց.	»	22 25
Փոխառութիւն Պաստայա Գ. Կ.		80 50
» Օսմ. 3 ½ %	»	99 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 93
Այտընի երկաթուղի	»	15 25
Եգիպտական Միացեալ	»	107 35
Անգլ. քօնսոլիտէ	»	112 31
Հելլենական 5 %	»	30 —
Մօնօբոլ հելլենական 4 %	»	34 50
Ռանթ » 4 %	»	25 50
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888 Գ. Կ.		95 —
» Նոր » 6 % 1892	»	95 —
Փոխան. Փարիզի վրայ		25 32½
Դրամագլխ	»	2 —

ՎԻԵՆՆԱ, 30 Օգոստ.

Փոխան. Փարիզի վրայ	ֆիոր.	47 60
» Լոնտոնի վրայ	»	119 85
Րումէլիի երկաթուղի	»	65 80
Օսմ. Ռէժի	»	162 20

ՓԱՐԻԶ, 30 Օգոստ.

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.) բաց.	ֆր.	22 57
) գոց.	»	22 50
» » » Բ.	»	39 50
» » » Գ.	»	23 77
Օսմանիէ	»	— —
Րումէլիի երկաթուղի	»	118 —
Բուխոլըճէ	»	— —
Մաքսատուն	»	— —
Օսմ. Ռէժի	»	341 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	596 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	104 47
Քրէտի Լիօնէ	»	790 —
Պանք տը Բարի	»	864 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3273 —
Եգիպտական Իւնիֆիէ	»	— —
Իտալական Ռանթ	»	94 55
Սպանիական արտաքին	»	62 25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 175
Դրամագլխ	»	2 —

ՊԵՐԼԻՆ, 30 Օգոստ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888 մաքս		93 75
Րումէլիի երկաթուղի	»	119 70
Անատ. երկ. պարտաթուղթ	»	90 10
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 285

Տե՛ս Չորրորդ երես Սինկէրի ճշմարիտ կարի մեքենաներուն ծանուցումը։

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ին կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Ֆրնք
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀՈՒՐՄՈՒԶ — Ղալաթիա, Թարաֆին փողոց (Հին Մոսդարոս տեղը) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՊԷՔՔԷՐ

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ — ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ — ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15. ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ		ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ	
Դրամագլուխ	Ֆր. 10,000,000	Դրամագլուխ	Ֆր. 0,000,000
Պահեստ	» 7,650,000	Պահեստ	» 104,500,000
Թղթապանակի մէջ	» 69,246 000	Ապահովագրութիւնք	» 250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	» 16,000,000	Հասոյթ 1892 տարւոյ	» 17,750,000
Հատուցուած վնաս	» 176,000,000	Հատուցուած վնաս	» 65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օթմ. Կայս. Պանքան.
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ մասնաւոր Յնօրէն Ց. ՍԻՄՈՆ ՔԱՅԵՍԷՐԼԵԱՆ Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թաբաքեօյ Եէնի-Խան Ա. յարկ:
Կենաց ճիւղին Տեսուչ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՍԸՐՕԼԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Բիւզանդիոնի գաւառացի ընթերցողներէն անոնք որոց պայմանաժամն արդէն լրացած է և որք աւելի եւս ընկուզման չենթարկուելու համար, այսօրուընէ կամ առաջիկայ են. է անոնց միթէ պէտք չստանան այլ ևս.

Այս առթիւ կ'կրկնենք մէ ն քաղաքներէ ուր Գործակալութիւն չունինք՝ ապառիկ բաժանորդութիւն ընաւ չենք ընդունիր:

ՄՈՐԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

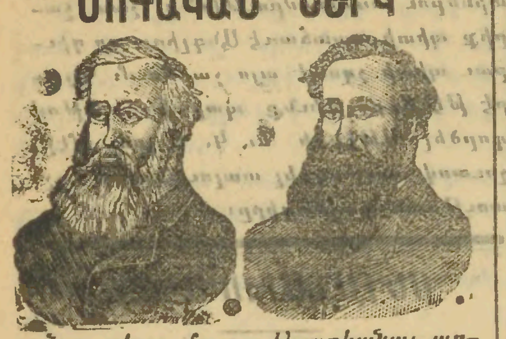

Նոր գիւտ մը, որ կ'բաղկանայ արմատներու նիւթէ ու խոտերէ, մազերու գոյնը սեւի կամ շագանակագոյնի կ'վերածէ քանի մը ժամէն: Ալեւոր կամ կարմիր մազերը կ'վերածուին բաց շագանակագոյնի և կամ մութ սեւի: Փորձը ցոյց տուած է որ այս ներկերուն օրինակներէն գերազանց է և այնքան բնականին նման է որ մանրագննին դիտողն անգամ կ'խաբուի: Մազերուն անկումը կ'արգիլէ, թեփերը կ'վանէ ու մաքուր կ'պահէ մազերը: Գործածութեան եղանակը. — Գործածելէ առաջ սրուակին աղէկ մը շարժել յետոյ փոքր չափ մը պնակի մէջ դնել և սանտրով կամ խոզանակ մը թեթեւ մը թրջելով մազերուն լաւ մը քսել, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջէ, մինչեւ չորնալը գլուխը բաց կենալ: Վաճառատեղին է Թուրքիոյ մէջ իր միակ գործակալին Էօմօն Գարուանայի, անգլ. ընդհ. մթերանոց՝ 95—97. Ղալաթիա Նիւքաշէք-զալտըրըմ, Լօյվօտա, Կալաթա-Շերբէթի Թրամվէյներու կայարանին մօտ:

Հրատարակուելու համար յղուած կամ նամակ գրկողներէ կ'խնդրենք որ թղթին միայն մէկ երեսին վրայ գրեն: Երկու երեսի վրայ գրուելէն յետ յապաղում և դժուարութիւն կ'ծագին:

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
ընդ մէջ ՀԸԼԼ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՕՏԵՍԱՅԻ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ապոլլօ	1069	Տօմինօ	937	Ժուանօ	5540	Բօլօ	510
Ալէքթօ	3607	Տուրօ	2383	Ծիւնօ	1080	Ռիալթօ	2229
Անճէլօ	1541	Տրաքօ	1713	Քլէսօ	1053	Ռինալտօ	1663
Արիօսօ	2377	Տինամօ	504	Քօլփինօ	2307	Ռօլլօ	1613
Պասանօ	1822	Էպրօ	2464	Քօմօ	1700	Ռօմէօ	1789
Պորոտինօ	1264	Էլտօրատօ	1520	Լէօ	1053	Ռօզարիօ	18[illegible]
Պրավօ	1076	Էրատօ	1481	Լէփանթօ	2271	Սարֆօ	1113
Պրինօ	841	Ֆիտօ	954	Լիվօռնօ	1643	Ցիրիօ	1735
Պըֆֆալօ	4431	Ֆինլանտ	1828	Լօրէնցօ	3191	Սիլվիօ	1193
Գէյրօ	1671	Ֆլամինկօ	849	Մալմօ	724	Սպէրօ	1200
Գալիփսօ	1337	Ֆրանչիսքօ	4582	Մարէնկօ	2273	Թասսօ	1328
Գամէօ	1244	Կալիլէօ	3060	Մարթէլլօ	3709	Թ. Ուիլսըն	1546
Գաթօ	1094	Կիտանօ	1243	Միքատօ	3557	Թօքիօ	3827
Չիքակօ	2729	Կօզօ	1011	Միլօ	1057	Թօլէտօ	1470
Սիսէրօ	1834	Կրօտնօ	1695	Մոնթէպէլլօ	1735	Թօրպիտօ	487
Տիտօ	2697	Հիրօ	775	Մուրիլլօ	2419	Ուրպինօ	2429
Տօլօրասօ	4235	Հիտալկօ	1581	Նէրօ	1083	Վասքօ	1914
Տօմօ	1497	Հինտու	3720	Օթհօ	4100	Վօլօ	1289
Տօնկօ	2906	Հօրատիօ	3600	Օթէլլօ	4036	Վօլթուրնօ	2396
Տօքսօ	895	Հումպէր	596	Օրլանտօ	1535	Եէտօ	1850
Տիւօ	4811	Իակօ	2354	Պալէրմօ	1637	Զէնօ	1200

Տեղը չոգենաւը, նաւապետ Մաքքրմ, ընդհ. վաճառքով Հըլէ մեկնած է այսօր 23ին և Սեպտ. 6ին հոս կ'սպասուի:
Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ.
Թիւ 17-18, Բիւյիւք Միլլէթ Խան, Ղալաթիա

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ՍԻՆԿԵՐ
ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Վ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ ԵՒ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
ԲԵՐԱ. — Մեծ-փողոց կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց:
ՂԱԼԱԹԻԱ: — 1. Սինկէր խան, Թիւնէլի եաւին: 2. Գարաքէօյի մօտ թիւ 120, Շէլլիթ Թրամուէյներու կայարանին դիմաց:
ՊՈԼԻՍ. — Սիրքէճի, Հօճա-Փաշա, Պապը Ալի Ճատտէսի Թիւ 11.

ՊՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Հազի, հարբուխի, [illegible]

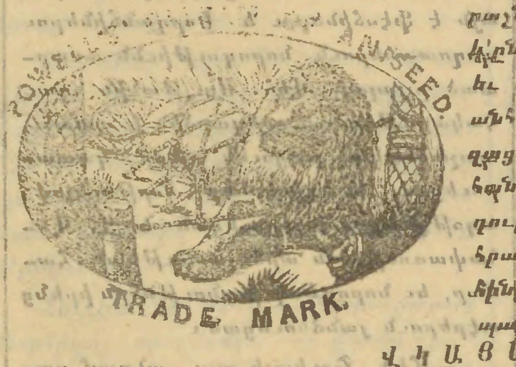

Այս թանկագին դեղը անօրինակ յաջողութիւն ունի անմիջապէս ուժովցնելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը, դժգաղութիւնները, եւլն: Իր ազդեցութիւնը կ'ընէ-կարծրացած մաղասը կակղացնելով եւ արտաքսումը դիւրացնելով և կոկորդի անհանոյ խուխուռմներով գիշեր ցերեկ հազցող եւ հանգիստը կորսնցնող անձինք կը հանգստանան եւ մէկ շիշը բաւ է կ'լանդութիւնը բուժելու: Այս անմնամ դեղ հրաշքներ կը գործէ չնչարգելութեան, ձինցած հազի, ինֆլուէնցայի եւ ուրիշ պարագաներու մէջ:

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Ստորագրեալս, Թուրքուճը Հագոբ էֆ., բնակեալ Տօլմա-Պաղչէ, թիւ 25ն կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր չնչարգելութենէ տառապելով համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի եւ շատ սատկ վատնեցի, բայց օգուտ չտեսայ. Հիւանդութիւնն օրէ օր սաստկացաւ: Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ բարեկամներ խորհուրդ տուին որ դիմեմ Կալաթա, Լօյվօտայի պահականայի քով, թիւ 95-97, Պ. Էօմ. Գարուանայի անգլ. վաճառատանը Հոն ծախուած «ՊՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի եւ 3 ամիսէն կատարելապէս բժշկուեցայ: Ես զայս հրատարակելով մարդասիրական պարտք կը համարիմ: Կ. Պոլիս, 4 ապրիլ 92. Ստորգր. ԷՍԱՅԻ ՀԱԳՈԲ

Ընդհ. Մթերանոց Էօմօն Գարուանայի անգլ. վաճառատունը Կալաթա, Լօյվօտա փողոց թ. 95-97: Կը գտնուի նաեւ ամէն դեղարաններն եւ դեղավաճառաց քով:

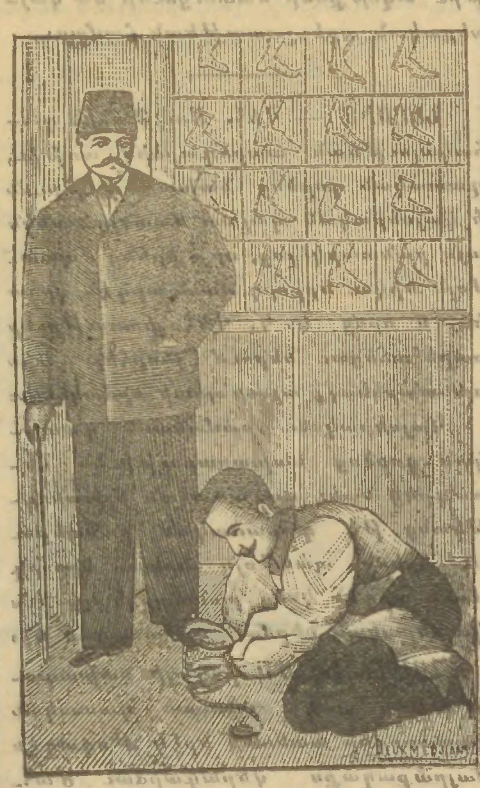

ԿՈՋՄՈՋ Յ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆ (ՊՕՏՊԱՆԼԸ)

Կ. Պոլիս, Սիրքէճի, Համիտիյէ փողոց, Եալըզզ Օթէլի կից, Քէաթիպ-Մուսթաֆա Խանին (նախորդ Տալյանց Մուրատեանի) դիմացը թիւ 12.

Կօշիկներու սոյն գործարանը կ'մրցի հաշւելի մաքրի. Նորաձեւ կարն նիւթերը ֆրանսական ընտիր գործարաններէ բերել տալով, կ'պատրաստէ ֆրանսական, անգլիական եւ օսմանեան ձեւով, ամառնային եւ ձմեռնային տեսակ տեսակ կօշիկներ, չափու վրայ կամ պատրաստ: Մասնագիտութիւնն [illegible] ունի. Մանուկներու կօշիկ պատրաստելով կ'հնարաւորէ կաղ ոտքեր և մանկտիներու օրօրոցի մէջ ծռած ոտքերուն մէկ զոյգ կօշիկ պատրաստելով ապագայ անպատեհութենէ բուժելով զերծ կ'պահէ: Կ'վաճառէ արժան և ոչ աժան գներով: 20—13

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀԵՍՏԳՈՒՄԱՐ
970,000,000 ՖՐԱՆՔ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ
Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'Իթալիէն 1, 3 [illegible]
1845 հիմնուելէն ի վեր
Ապահովագր. ներու վճ. 1,219,000,000

1896 ի [illegible]

Ապահովագրեալներու վճ.	96,000,000
Հասոյթ	203,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք	630,000,000
Ապահովագրողներու փոխ տրուած	15,000,000

1897 [illegible]

Աւելորդ [illegible]	43,000,000
Ցուցեալ դրամագլուխ	138,000,000
Արդի ապահովագրութիւնք	4,285000000

Տեղեկութիւններ [illegible]
Շահաբաժիններու բաշխումն և ապահովագիրներու վերադարձ [illegible]
[illegible] ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ [illegible]
Լօյվօտա փողոց, Վիէննա խան Ղալաթիա

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՊԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. Պոլիս, Թ. 38, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆԻ» (64)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ
ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ
ՏՈՒՔԴՈՐ ՌԱՄՕ
ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Մէկ բոպէի մէջ բովանդակ անցեալն երեւցաւ իր աչաց առջեւ, փայլուն ժամանակամիջոց, երբ կը բարձրանար արշալոյսով ոսկեզօծուած կատարներն որք հիմա խոռոչեալ ու արեւմուտքի ստուերին մէջ թաղուած էին, երջանիկ ժամանակ, երբ սէրոյ և բարեկամութեան մէջտեղ կը քալէր, որոց երկուքն ալ հիմա փարատած էին, յուսոյ և ուրախութեան տեղ ուրիշ բան չթողլով եթէ ոչ տարակոյս և տխրութիւն:

Անգիմադրելի սրտաբեկութիւն մը զգաց: Ինչո՞ւ համար ինք չէր մեկնած: Ոչնչացեալ խաղաղութեան մէջ նինջած պիտի ըլլար և անօգուտ վիշտերով տառապալից որոշումն կեանք մը պիտի չքաշքշէր: Կը մտնար իր մեծ գործերն, այն է իր հիմնալ աշխատութիւնները, ընդմիաւոր գիւտ մը, փառքը, կապատ պատ էր ամէն ինչ գոհելու այդ անհետ տապած անցեալէն քանի մը ժամ եւս վայելելու համար:

Այն սեղանին մօտ նստած, որոյ վրայ խնդուն խումբը կը գտնուէին դեռ Բոնչիզայի գործածած մանր առարկաներն, արտացոլմամբ աչքով կը դիտէր զանոնք: Իր աջկան համար տածած սէրը, Թայվալի և Ռոպէրի համար ունեցած ամբողջ հաւատքն այլեւս չէր մնացեր և կ'ոանքն իրեն կ'երեւէր մերկ անհրաժեշտ մը, այս ծուռլուցալ թաղուած էր ինչ որ կրնար երջանիկ ընել զինքը: Միայն մէկ կը ձեռնտուէր [illegible] փոքր ձեռագործ մը, որուն առջեւքին վրայ խօսուած կը տեսնար անունը, ապաւինելով որ վերստին զան ձեռք առնելու զինքը այն մասներն որք սովորաբար կը բռնէին:

Այս անողնագործութիւնն սոնկս տեսած էր Բոնչիզայի ձեռքն. իրեն այնպէս կը թուէր թէ դեռ կը կրէր անոր գրոշմը, թէ անոր ջերմութիւնը կը պահէր, և թէ անոր բոյրը դեռ չէր կորսնցուցած. Արթունքներուն տարաւ զայն և չկրցաւ զսպել հեծեծանք մը: Արտասուաց չիթեր սահեցան այտերէն վար և մետաքսին վրայ ինկան: Ուղղելով արտասուեց լորին ափսոսանք մը զգալով այսքան տկար երեւնալուն մէջ, բոլորովին թողուելով իր վշտին մէջ անձամբ մը չարաշուք հանճոյքով ախորժ զգալով անկէ: Սակայն իր աչքերէ հեռի, անանկ վշտի, և քաւութիւն ունէր իրեն լքանելու, իրեւ մարդոյ յետինը, մեծանուն, նշանաւոր Ռամօն ըլլալէ դադրելու, այլեւս լոկ արցունքով գինովցած և իր ցաւը թօթափած անբան մը դառնալու համար:

Երկար ատեն այսպէս մնաց ժամացոյցն, որ մեծսուն ժամուն կանգ առած էր, իր ոսկեզօծ սլաքներն ոչ եւս կը պտտցնէր [illegible] երեսին վրայ: ժամերը անհետացան անցան և օրն ի բուն կրնար այսպէս անցնիլ, առանց մէկն ջանացուցնելու անմէկին սեմէն ներս մտնել հոն վարկած անձը կոչելու համար: Տան ձայները, — [illegible] գոցուած դուռներու ճանչերը, սպասաւորի մը [illegible] գողի անցքը, [illegible] ձայներ, — մինչեւ հոն կը հասնէին առանց Ռամոյի ուշադրութիւնն արթնցնելու: Ուսեն ալ մոռցած էր. միտքը չած էր իր նիւթական պատեանն, և ներկայն անփոյթ թուիլ, անցեալին մէջ կը պահուէր:

Սակայն արկածքին քէչ կ'անհաղ ընաւորութեան [illegible] մեծ ծառերուն ետեւ, և բույսը կը կարուանէր իր փայլը. Կենդանագիրը կը մթագնէր իրը մէ սեւլուծանալ գած ըլլալով, իր ըրջագիծերը կ'ընկղմէին [illegible] հեռաւորութեան մը մէջ: Ռամօ [illegible] դիտել զայն, և ոտք ելնելով, իր երագին ճամբորդութիւնը խզեց: Ինքզինք [illegible] մէջ, [illegible] հարկ էր իրեն ընել գործօն ու [illegible] խուզարկութիւններ: [illegible] ցոյց [illegible] աչքերուն [illegible] և իր պաշտելի [illegible] նալով, դիմեց [illegible] որոյ վրայ կիտուածապատ բաժակի մը մէջ կեցած էին Բոնչիզայի բանալիները որոց ոչ ոք ձեռք դպցուցած էր, [illegible] Բանալիներուն [illegible] դողդող մատներով, [illegible] ձագրուած կաշի մը [illegible] ներքուստ կապոյտ թաւշով զարդարուն կափարիչը վեր ձգեց, եւ բարեկաչուն յարգանօք [illegible] գրքոյները. Եւ էջանիշներու մէջ, Պ. Ռ. [illegible] նամակի թուղթեր շարուած էին պահարաններու և փղոսկրեայ [illegible] բարակ [illegible] Աւրէլէնի մէկ լուսանկարը, [illegible] ձեւերը մերկ [illegible] թիկնաթոռի մը վրայ [illegible] կիսուածանկար [illegible] մէջ, կը ժպտէր. Ռամօ առաւ զայն և զարմացմամբ անոր տակէն գտաւ հանեց Մինոլէյի մէկ մանրանկարը:

Իրօք նա էր, ինչպէս իրենց բարեկամութեան սկիզբը, [illegible] աչքերով, որոց ակնարկը [illegible] տխրութեամբ [illegible] էր. Կենդանագիրը ստորագրուած էր [illegible] տեսած էր փոքրադիր [illegible] համբերութեանց [illegible] Այս [illegible] որ Մինոլէյի [illegible] բոլորովին դուրս էր, ինչպէ՞ս կը գտնուէր այս գրոցին մէջ, Աւրէլէնի լուսանկարին հետ միացած:

Այն յամառ թշնամութիւնը զոր եր կինն [illegible] ցոյց կու տար իր բարեկամին Ռամոյի [illegible] յետոյ [illegible] Տիկին [illegible] թէ [illegible] իր կինն [illegible] մանրանկարն [illegible] մէջ [illegible] բարեկամութեան. Բայց ինչո՞ւ համար [illegible] իր ամուսնոյն, և ինչո՞ւ համար [illegible] թէ իր կինն [illegible] գաղտնիք մը ունի. Ինչո՞ւ համար պահուած էր. [illegible] Թանկագին [illegible] պիտի ըլլար [illegible] կը մտմտէր [illegible]

Թարգմանեց Յ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ (Շար.)